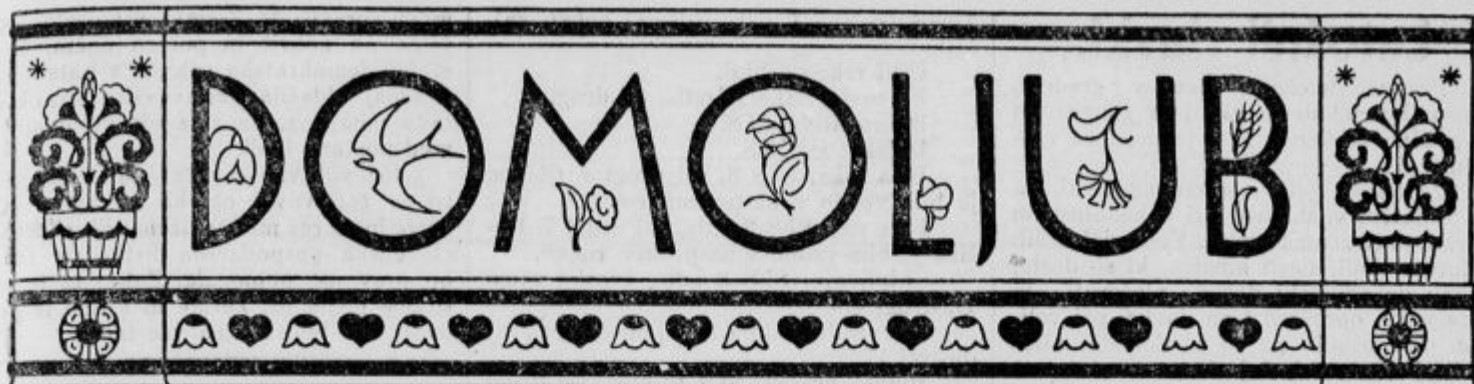

Glasilo Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 35 Din za celo leto. — Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje preuter 10 Din. — Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, narodna, reklamacije in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica štev. 6.

„Saj ni nič boljše“.

Nekdo nam je pisal, da imamo vedno in vedno volitve, pa se le nič ne izboljša.

In še naprej piše: To nam malo koristi, če poslanci dosežejo kako novo cesto ali železnico; glavno, kar je potrebno, je to, da se delajo dobre postave, ki bi bile v splošno korist. Tako nekakšno nam piše.

Koliko ima mož pri tem prav? Ima in nima.

Ko smo imeli prvič volitve, je večina slovenskega ljudstva izvolila za svoje zastopnike žerjavovce, samostojneže in socialiste. Po teh volitvah: ne samo, da se ni nič izboljšalo, temveč naravnost poslabšalo se je. Saj so vsi ti zastopniki slovenskega ljudstva glasovali za centralizem, ki je udaril slovenskega kmeta in delavca in obrtnika in trgovca huje kot turška šiba. Razdejali so nam takorekoč našo slovensko hišo ter nas udinjali za hlapca gospodarju centralizmu. Zraven so nas v Belgradu še tako obrekli in umazali, da so tam doli mislili, da store Bogu uslužno delo, če neprestano bijejo na tisto plat našega telesa, na kateri človek navadno sedi.

Prišle so druge in tretje volitve. Slovensko ljudstvo je uvidelo svojo bridko zmoto, ki ga je stala na stotine milijonov, ter poverilo svoje zastopstvo v Belgradu svoji stari, v delu preizkušeni zastopnici, Slovenski ljudski stranki.

Treba je bilo pričeti propadli slovenski dom zidati prav od tal, zakaj vse so nam pobrali: oblast in denar. Kako so pa propadli grunt dviga iz tal, s kakšnimi težavami, boji in žrtvami, to je pa marsikateri mlad, podjeten kmetijski gospodar že poskusil. Zlasti če mu od vseh strani nagajajo in kamenje nanj mečejo.

Tako so morali poslanci Slovenske ljudske stranke začeti čisto od kraja. Koliko truda so imeli naši poslanci, preden so v Belgradu dopovedali, da Slovenci nečemo biti sužnji, za kar nas je obsodil žerjavovski centralizem. Koliko časa je bilo treba, da so naši poslanci razkidali blato, ki so ga žerjavovci nametali na Slovence in da so nas Slovence sploh začeli v Belgradu poslušati. Samo poslušati vsaj, nič še ustreči. Koliko potov je bilo treba, preden so naši poslanci Belgradu dopovedali, da smo Slovenci tudi državljani, ki imamo tudi pravice, ne samo dolžnosti plačevati in molčati. Vsakdo ve, kako težko si je priboriti ugled, komur so ga kdaj čisto vzeli.

Kdor pa ugleda nima, nič ne doseže. In ker so nam Slovencem žerjavovci v Belgradu vzeli ves ugled, nismo mogli toliko časa nič doseči, dokler si nismo tega ugleda zopet pridobili.

Ta ugled je Slovenska ljudska stranka Slovincem zopet pridobila. Baš to je tisto, kar se je tekom zadnjih dveh volivnih dob temeljito izboljšalo glede Slovenije.

Ugled pa ni prazna beseda. Kdor ima kredit, ta marsikaj lahko doseže, česar sicer ne more.

Tako so naši poslanci vprav radi tega, ker so Slovenci prišli v državi zopet v kredit, prišli v vlado, čeprav le za kratek čas. In vprav radi tega kredita so naši po-

Volitve 11. septembra. Na Kranjskem je naša skrinjica druga, na Stajerskem in v Ljubljani pa prva.

slanci dosegli v par mesecih, da se je n. pr. dohodninski davek za Slovenijo znižal za mnogo milijonov, da se davčni zaostanki plačujejo polagoma in z 20% boni, da se je odstranil finančni delegat Šavnik in še marsikaj drugega.

Vsega tega žerjavovci in samostojneži niso dosegli niti v dolgih letih svojega vladanja. Prvič zato ne, ker niso imeli volje za to, drugič pa, ker smo bili Slovenci brez kredita.

In dalje je Slovenska ljudska stranka dosegla, da smo dobili take oblastne skupščine, ki bodo res mogle delati, ki imajo postavodajno moč, čeprav samo omejeno. Sedaj gre samo za to še, da dobimo tudi čim več finančne samostojnosti. Vse to pa pomeni izboljšanje, čeprav prvo leto še ne more imeti tudi na zunaj posebno vidnega učinka.

In sedaj za četrto volivno dobo je stvar za Slovence že toliko izboljšana, da radikali hočejo Slovensko ljudsko stranko imeti v vladi in da ministrski predsednik Vukičević izjavlja, da se mora Sloveniji gospodarsko še prav posebno pomagati.

Radikali hočejo imeti Slovensko ljudsko stranko v vladi, ker vedo, da bo baš z njo mogoče delati dobre postave, ki naj služijo splošnemu ljudskemu blagostanju.

Doslej takega postavodajnega dela ni bilo. Priznavamo. Baš to smo mi vedno grajali. A prezreti ne smemo, da je bila SLS tekom 6 let samo 5 mesecev na vladi, a še v tem času je bila v prvih treh mesecih narodna skupščina zaključena, druga dva meseca pa se je obravnaval proračun. Torej naša stranka do postavodajnega dela niti priti ni mogla.

Ceste in železnice. Za ceste se ne bomo kregali. Kaj pomeni biti brez ceste ali imeti slabe ceste, smo žal le prebridko skusili. Torej tudi dobre in številne ceste so za splošno blagostanje velika pridobitev.

Železnice, da jih je dosti, pravi naš prijatelj! Ali nič ne slutiš, kaj pomeni za splošno blagostanje Slovenije n. pr. železnica Kočevje—Sušak? Kakšno vrednost zadobijo obširni gozdovi, skozi katere bo tekla ta železnica, koliko slovenskih sinov bo dobilo kruha ne samo pri železnici, temveč tudi v teh gozdovih, ki se bodo začeli izrabljati, koliko bo tudi pomnožil slovensko blagostanje direktni izvoz Slovenije na morje, kako bo zadihala s tem industrija, pri kateri bo več dela, zato pa več jela. V današnjih gospodarskih razmerah pomenijo nove železnice veliko narodno premoženje.

In če so naši poslanci znali v dobi dveh mesecev dobiti za Slovenijo tri nove železniške proge, je to velik, zelo velik uspeh za splošno slovensko blagostanje.

Reči moramo: izboljšava se, počasi sicer — kdaj pa se propali grunt dvigne v enem letu? — toda gre.

Če bi se seveda slovensko ljudstvo zopet dalo preslepiti ter ponovno poverilo svoje zastopstvo v Belgradu žerjavovcem in radičevcem, ki so v dolgih letih slovenski grunt domalega spravili na boben, potem seveda bomo šli staro pot navzdol. Temu pa ne bodo krive volitve, temveč volivci, ki bi v nedeljo 11. septembra ostali doma pod hrusko ali pa vrgli kroglico v napačno skrinjico.

Letošnji davki.

Predpisi letošnjih davkov gredo h koncu. Po nekaterih okrajnih glavarstvih so predpis že končani ter javnosti na vpogled.

Z zadoščenjem moramo ugotoviti, da se je davčni vijak zasti pri dohodninskem davku, prav znatno omilil. Velik del naših delovnih ljudi, zlasti kmetov, ki so doslej morali dohodninski davek plačevati, je letos sploh oproščen tega davka, pri velikem delu ostalih pa so se dohodki nižje cenili, kot so se doslej.

To je velik uspeh par mesecev, v katerih je Slovenska ljudska stranka bila v vladi baš ob času, ko se je sprejemal finančni zakon in je bilo mogoče v zadnji uri marsikaj še izpremeniti v korist slovenskega ljudstva.

Tako so naši poslanci dosegli povišanje najmanjšega obdavčljivega dohodka od 5000 Din na 6000 Din, vsled česar je cela vrsta malih kmetov sploh izpadla pri tem davku. In baš ti mali delovni ljudje so najtežje občutili grozno davčno breme, ker se morajo boriti za vsak dinarček, da ga z žulji in znojem iztisnejo iz svojega dela.

Na drugi strani pa je baš naša stranka dosegla, da je bil imenovan v Ljubljani nov finančni delegat, ki je davčno prakso razmeram primerno znatno omilil.

Kakor se nam javlja, je po raznih okr. glavarstvih letošnji dohodninski davek znižal od 30—50 odstotkov. Samo v kranjskem okrajnem glavarstvu se bo letos plačalo poldrug milijon dohodninskega davka manj kot lansko leto.

Gotovo je, da so naši poslanci samo letos prihranili slovenskemu kmetu več milijonov dinarjev. Natančneje številk bo objavili, ko bodo vsi predpisi končani.

To so storili naši poslanci v dobi dveh mesecev, ko so bili v vladi. Vprašamo sedaj: kaj pa so storili žerjavovci in radičevci oz. pučjeveci, ki so sedeli dolgo vrsto let nepretrgoma v vladi? In ko so imeli znatno več poslancev za sabo, kot jih je imela naša stranka.

Kaj so storili, vprašamo? Ali se ni nasprotno davčni vijak vsako leto kruteje navijal? Zakaj niso tekom tolikih let znali odstraniti prejšnjega finančnega delegata, kar je znala naša stranka doseči v dveh mesecih.

Volitve so zopet tu. Volilci, ki trezno presojaajo delo enih in drugih, bodo imeli lahko stališče.

Občinske volitve.

V nedeljo so se v ljubljanski okolici vršile občinske volitve. Izid je naslednji:

Ježica: SLS 16 odbornikov, vse nasprotni 9.

Borovnica: SLS 11 odbornikov (preje 6), ostali 14 (žerjavovci so za 2 nazadovali).

Horjul: SLS 13 odb., radičevci 4.

Dobrunje: SLS 16 odb., razni drugi 9.

Vrhnika: SLS 17 odb., razni drugi 16.

Vič: SLS 11 odb., razni drugi 22. Občina je bila dosedaj v socialističnih rokah.

Črnuče: SLS 5 odb., SKS 4.

Tomislj: SLS 6 odb., (doslej nobenega), SKS 3.

Črni vrh: vsi SLS.

Brezovica: SLS 10 odb., vsi drugi 7.

Dobrova: vsi SLS.

Dolsko: vsi SLS.

Iška leka: SLS 3, vsi drugi 4. Občina je bila vedno v nasprotnih rokah.

Iška vas: SLS 2 odb., vsi drugi 7. Občina je bila vedno v nasprotnih rokah.

Lipenje: SLS 8 odb., (doslej samo 1), drugi 4.

Log: SLS 2 odb. (doslej nobenega), radičevci 17.

Polhov gradec: SLS 10 odb., vsi drugi 7 odb.

Preserje: SLS 14 odb., vsi drugi 11.

Rudnik: SLS 9 odb., vsi drugi 8.

Studenec-Ig: SLS 5 odb., vsi drugi 12.

Občina je bila vedno v nasprotnih rokah.

Šmarje: SLS 9 odb., vsi drugi 8.

Šmartno: SLS 12 (popreje 8), socialisti 13 odb.

Vrbljenje: samo SLS.

Račna: samo SLS.

Volilne injekcije.

Na smrt bolnemu človeku skušajo zdravniki na ta način olajšati bolečine, da mu dajejo injekcije: vbrizgajo mu pod kožo morfija ali podobne omamljive tekočine, da bolnik potem nič ali le malo čuti, kaj ga boli.

Na podoben način skušajo naši žerjavovci, ki zaenkrat nimajo nobenega upanja, da bi v Belgradu še kaj prišli v poštev, svojim redkim pristašem dajati olajševalnih injekcij. Injekcije obstoje v tem, da na vsa usta vpijejo, kako sijajno — zmagujejo pri občinskih volitvah.

Stvar je namreč ta: Žerjavovci skoro v nobeni občini ne upajo postaviti kandidatne liste pod lastnim imenom: samostojno-demokratska stranka. Zakaj, danes pomeni to ime toliko kot bi rekel: krvnik Slovenije. Kjer pa so jo postavili, so bili strahotno tepeni (razen v Kranju). Zato so se povsod zatekli v take liste, ki so zbirale iz vseh strank ljudi, ki iz kakršnega koli vzroka niso bili zadovoljni z dotedanjo občinsko večino.

Take liste so seveda dobile po nekaterih občinah več ali manj glasov. In vse te glasove sedaj proglašajo žerjavovci za svoje.

Injekcije bolnika ne rešijo smrti. Če si pa žerjavovci s tem kaj olajšajo svoje volilne bolečine, jim iz vsega srca privoščimo.

Zopet so se preoblekli.

Žerjavovci so ali čisto na koncu ali pa jih je sram na dnu svoje duše, kar pa je malo verjetno.

Tudi za skupščinske volitve si niso upali vložiti pod imenom samostojno-demokratske stranke, temveč so si nadeli novo firmo, ki naj bi vlekla: **Združena slovenska gospodarska lista**. Na prvo mesto so postavili dr. Žerjava.

Žerjavovci so torej obupali, da bi

mogli spraviti dr. Žerjava v narodno skupščino na odkrit in pošten način. Samostojno-demokratska suknja, v katero se je dosedaj oblačila žerjavovska stranka, je tako umazana, da si z njo ne upajo več med poštene ljudi.

Pri volitvah v ustavodajno skupščino so se žerjavovci oblekli v samostojniški plašč in so res mnoge premotili. »Združena slovenska gospodarska lista«, pa jim ne bo prav nič pomagala. Zakaj iz te nove suknje gleda dr. Žerjav in s tem je povedano vse, ljudstvu pa vse jasno.

Kaj je najvažnejše?

Sedaj pred volitvami je najvažnejše pač to, da vsi naši zaupniki in pristaši ne prestando dvojno poučijejo volilce:

1. da gredo gotovo volit ter ne ostanejo doma;

2. da bodo volili prav: na Kranjskem v drugo skrinjico, na Stajerskem in v Ljubljani v prvo skrinjico.

Za Slovence se bo doseglo največ, če pridejo njihovi zastopniki v vlado. Slovenska ljudska stranka, ki bo ostala zastopnica Slovencev, bo prišla v vlado, če bo imela dovolj poslancev. Dovolj poslancev bo imela, če gredo vsi volit in če bodo vsi volili pravilno.

Kaj pišejo nasprotniki.

»Tudi mi demokrati priznavamo, da je kmetско vprašanje prvo v državi« trdi »Domovina«. — Če to priznavate, zakaj pa niste ves povojni čas, ko ste imeli v Belgradu skoraj vedno odločilno besedo, za kmeta ničesar koristnega storili? Zda, pred volitvami seveda vse »priznavate«, ker se gre za — stolčke. Toda slovenski kmet še ni pozabil, kaj je pisala vaša »Domovina« dne 7. aprila 1922, št. 14 — glede davkov, ki tako morè kmetско prebivalstvo. Le poslušajte vsi, pa tudi g. Urek, bivši samostojnež, ki gre sedaj z žerjavovci skupaj na volitve, naj poslušaj! »Domovina« je pisala: Ali so res ti davki tako veliki, da bodo kmeta in manjšega človeka spravili na kant? Ta plačila ga ne bodo še opropastila in pogubila, če bo količkaj pametno in previdno gospodaril ter po potrebi tudi varčeval. — Tako torej! Žerjavovci se norčujejo: Ti kmet, lepo davke plačuj in šparaj, prihranke pa seveda pri — nas »naložic«, tam teko — po zgledu propadlih bank — najboljšje »obrestic«. In urekovci in kušarjevci se družijo s takimi ljudmi! Le naj se, zaveden slovenski kmet se ne bo. On bo šel na volitve za svojo pošteno in slovenskemu ljudstvu v veselje in težavah vedno zvesto Slovensko ljudsko stranko.

»Naša ljubezen se tesno oklepa vsega ljudstva, zlasti vseh stanov, ki zdaj najbolj trpe«, lepo piše »Domovina«. — A resnica? Dasi so žerjavovci vladali toliko let, niso pokazali nobenega pravega smisla za noben stan. Kmetom so nalagali leto za letom večje davke, a dali jim niso ničesar, tako, da je pel beriški boben dan na dan. Slo-

vevske delavce, železničarje itd. so osrečili iz same »ljubeznice« z »obznanom« in »zakonom za zaščito države«, da se uboga delavska para ne more ganiti in si izboljšati položaja. Žerjavovci so prenesli zavarovalni denar naših delavcev v Zagreb, obdarovali jih še z davkom na ročno delo in jih nazadnje po svojih tolpah mučili do smrti. — Mnogim trgovcem in obrtnikom so nalagali neznosljive in neredko krivične davke. Državnim uslužbencem so uredili službene pravice tako, da ni nihče ž njimi zadovoljen in so jih na tisoče pregnali s kraja v kraj. Za upokojujence in invalide niso storili ničesar. — Taka je žerjavovska »ljubezen« do vseh stanov.

Shodi SLS.

Naši kandidati pridno prirejajo shode po Sloveniji. Na shodih je povsod zelo mirno s prav malimi izjemami. Tudi nasprotniki, ki se udeležujejo naših shodov, priznavajo, da je SLS res v kratkem času, kar je bila na vladi, res veliko dosegla, česar vse druge stranke v več letih niso.

Tu omenjamo samo nekatere shode, ker kandidati vseh ne sporočajo časopisu.

Vršili so se pretekli teden shodi v Dovskem pri Rajhenburgu, kjer so skušali shod motiti socialisti in žerjavovci; pri Sv. Roku ob Sotli (Vrečko in dr. Ogrižek); v Smledniku, Mavčičah in Trbojah (Brodar); Dragi in v Starem kotu pri Kočevju (Škulj); v Slivnici in v Slov. Bistrici (dr. Korošec); v Brežicah in na Senovem (dr. Gosar in Tratnik); na Trebelnem in Mokronogu (Sušnik); pri Sv. Ani v Slov. goricah (Žebot in Poljanec); v Ljutomeru (dr. Hohnjec in Rajh); pri Mariji Reki, Svetini in Št. Pavlu pri Preboldu (dr. Hodžar in Vranjek); pri Sv. Lovrencu (Hrastelj); v Kokri, v Tupaličah na Jezerskem (Brodar).

Velik volivni tabor

se vrši v nedeljo, dne 14. avgusta 1927 v Rajhenburgu po drugi službi božji to je ob 11 na prostem pred Lurško cerkvijo.

Govorijo:

načelnik Slovenske ljudske stranke

dr. Anton Korošec

in kandidata

dr. A. Gosar in župnik Jos. Tratnik.

Na tabor vabimo volivce iz vsega Posavja, to in onstran Save. Vsaka župnija in vsaka občina naj krepko tekmuje pri udeležbi.

Ne samo najcenejše, ampak tudi najboljše barve

laki, firnež, steklarski klej, čopiči ter vse potrebščine za slikarje, pleskarje in drugi v to stroko spadajoči predmeti se dobe v staroznani trgovini na Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanski cerkvi

IVAN JANČAR.

Mati razposajencu: »Kako bi rada videla, da bi bil oče zvečer katerikrat doma, da bi videl kakšen si, kadar ga ni doma.«

Kdor bo 11. septembra glasoval za Slov. ljudsko stranko, glasuje za gospodarsko povzdigo Slovenije.

Z Albanijo imamo zopet zveze. Med našo in albansko vlado so se zopet obnovile diplomatske zveze in sta obe vladi imenovali svoje poslanike.

Rumunski princ Karol hoče na kraljevi prestol. Rumunski princ Karol odločno vztraja na zahtevi po prestolu. V francoskem časopisu je razglasil, da ne bo prej odnehal, dokler on ne postane rumunski kralj. Prestolu se je odpovedal le, ker je bil k temu prisiljen, zato odpoved ni veljavna. Zelo je ogorčen, ker ga niso pustili k očetovemu pogrebu. Rumunska vlada je radi Karlovih namer zelo v skrbeh, ker ima Karl precej pristašev in je tudi kmetijska stranka na njegovi strani. Izdala je stroge odredbe, da se Karlu na vsak način prepreči povratek v domovino.

Plača rumunskega dvora. Rumunski ministrski svet je določil plačo članom kraljeve hiše in regentom v znesku 60 milijonov lejev na leto. Od tega bo prejemal mladoletni kralj Mihael 22, kraljica vdova Marija 20, princ Nikolaj 7 in princezinja Ileana 7 ter regentski svet 4 milijone lejev na leto.

Rumunska kmetijska stranka zahteva volitve. Najhujša nasprotnica Bratianove vlade je narodna kmetijska stranka pod vodstvom Manina. Ta očita vladi, da je le z nezaslišanimi nasilji pri volitvah dobila večino in zahteva, da se razpišejo nove volitve, ki morajo biti svobodne. V Rumuniji imajo tudi več izjemnih zakonov, s katerimi krata opozicijo. Zato kmetijska stranka zahteva, da se vsi ti izjemni zakoni odpravijo.

Češki narodni socialisti pojdejo v vlado. Češkoslovaška vlada se bo zopet razširila. Vstopiti nameravajo vanjo narodni socialisti, ki so se naveličali brezplodne opozicije. Vsekako bo za socialistično delavstvo bolj koristno, če bodo njihovi poslanci pri zakonodaji sodelovali, kakor pa, če še nadalje napadajo večino.

Ogorčenje na Češkem radi znanega pisma angleškega lorda. Znano pismo, ki ga je pisal angleški lord Rothemer češkoslovaškemu zunanjemu ministru, je povzročilo v celi češkoslovaški državi veliko ogorčenje. Vsi brez razlike strank odklanjajo neupravičene očitke nepravilno poučenega Angleža, da se Madžarom gode krivice. Ker je Anglež v pismu omenil, da tudi Slovaki ne marajo češkoslovaške države, je predstavnik Slovakov načelnik slovaške ljudske stranke podal odločno izjavo, v kateri je poudaril, da Slovaki ljubijo češkoslovaško državo in da predobro poznajo Madžare, pod katerimi so toliko pretrpeli, zato jim niti na misel ne pride, da bi si želeli nazaj k njim.

Občinska straža na Dunaju. Ob priliki julijskih nemirov na Dunaju je dunajski župan ustanovil posebno občinsko stražo, ki naj bi poleg državne policije vzdrževala red. Ta straža pa je bila sestavljena iz samih zanesljivih socialnih demokratov. V dunajskem občinskem svetu imajo namreč socialni demokrati večino in tudi župan je njihov. Sprva so trdili, da bo občinska straža samo začasna, dokler se zopet ne vpostavi red. Ko pa se je Dunaj zopet pomiril, pa socialni demokrati niso več hoteli slišati o razpustu svoje straže, ampak so jo hoteli še bolj oboroževati. Seveda so v parlamentu vse stranke zahtevale, da se straža razpusti; vsi so namreč vedeli, da hočejo imeti socialni demokrati oboroženo armado, ki naj bi ob ugodni priliki prott volji večine spravila na vlado. O dunajski straži pa so seveda zvedele velesile, ki so svoječasno Avstriji natančno predpisale, koliko sme imeti vojakov, žandarjev in policajev. Ugotovile so, da je ustanovitev dunajske straže proti tem določbam in medzavezniška vojaška komisija je pri avstrijski vladi zahtevala njen razpust. Vsled tega pritiska je bil dunajski župan prisiljen, da stražo razpusti, kar se je že zgodilo.

Nov šolski zakon v Avstriji. Dunajski parlament je sklenil nov šolski zakon, ki temelji na pravno-verskem temelju. Ta zakon predvideva ustanovitev delavskih srednjih šol, ki bodo omogočile tudi delavnim slojem doseči višjo izobrazbo.

Madžarski delavci zahtevajo zvišanje plač. Med madžarskimi delavci se je pričelo veliko gibanje za zvišanje plač. Okrog 70 tisoč delavcev se udeležuje tega gibanja. Podjetniki pa kažejo malo volje, da bi delavcem zvišali plače in pravijo, naj delajo 10 ur namesto 8, če ne morejo izhajati z dosedanjimi plačami. Vsled štrajka delavcev so jih podjetniki v električnih tovarnah odpustili 4500 iz službe.

Upor v sovjetski Ukrajini. V sovjetski Ukrajini je izbruhnil upor proti sovetom. En bataljon vojakov so vstasi razorožili, več vojakov pa pobili.

Nemški oficirji v ruski armadi. Zadnje čase je bilo v Rusiji veliko število oficirjev na smrt obsojenih, ker sovetom niso bili dovolj zanesljivi. Na njihova mesta so postavili sedaj tuje častnike. Samo Nemcev in Avstrijcev so sprejeli Rusi okrog 200 v svojo armado.

Angleži in Rusi se zopet zblížujejo. Med angleškimi in ruskimi politikami se opaža, da delajo na to, da se med obema državama zopet obnove diplomatski odnosi, ki so bili nedavno prekinjeni. Tudi zunanja ministra obeh držav sta podala izjave, da sta pripravljena razpravljati in se pogajati o zopetnem zblízanju.

Pošljite naročnino!

Nove stadionske srečke.

Kdor je bil letos 3. julija na orlovski prireditvi na ljubljanskem Stadionu, ve, kako velika pridobitev je Stadion za vse velike katoliške prireditve in manifestacije. Ze služba božja, ki se je vršila na Stadionu, je bila nekaj genljivo-veličastnega. Ogromen poglavljen, visoko obzidan prostor je kakor mogočna stolnica, ki spaja vse udeležence v eno samo duhovno celoto, nad katero prevladuje visok oltar in močna pridigarjeva beseda, katera se v najbolj oddaljenem kotičku Stadiona sliši prav tako jasno kot od blizu. Z naravnih položnih tribun in galerij more vsak gledalec pregledati ves prostor z enim samim pogledom, kar je za čut skupnosti tako velikega pomena.

In kdor je gledal popoldansko telovadbo, je imel največji užitek baš s tem, da je videl to lepo prelivanje barv orlovске telovadne obleke (belo-modro-rdeče), kar je mogoče opazovati samo od zgoraj. In naš Stadion ima to prednost, da lahko sprejme vase do 30.000 gledalcev, ki morejo prireditvi vsi gledati od zgoraj, ne da bi se jim bilo treba kaj truditi.

Z velikimi žrtvami postavlja orlovska organizacija ta veličastni spomenik katoliške misli. Orlovski Stadion naj bo trajna priča, da hoče slovensko ljudstvo končno zlomiti z najgršo in najškodljivejšo navado slovenske mladine, da se večina prostega časa prebije v oštariji pri alkoholu, s čemer se ubija duša in telo, temveč da si je treba tudi svoje telo harmonično krepiti in utrjevati v prosti naravi s telovadbo in sportom. Le v zdravih in krepko razvitih telesih bo dovolj moči, da bo mogel slovenski narod gospodarsko in kulturno napredovati. Alkohol pa je naš sovražnik od začetka.

Orlovski Stadion naj bo večni opomin: Mladina, proč iz zaduhlih, s tobakom zakajenih gostilniških prostorov ven v prosto naravo, h krepilnim igram, ki vam razvedre telo in dušo.

Orlovski Stadion pa še ni dovršen. Veliko, veliko še manjka. Obdaja ga pač že visoko lepo zidano močno obzidje; treba pa je še urediti prostor od znotraj (areno in tribune, ki bodo betonirane) ter mogočno pročelje s 26 kamenitimi stebri.

Vprav zato se je priredila II. stadionska loterija. Srečke se prodajajo po 10 Din. Glavni dobiček je enonadstropna vila z vrtičkom ob Stadionu v Ljubljani, vredna 160.000 Din. Vsi prijatelji gospodarskega in kulturnega napredka: prinesite ponovno svoj dar veliki misli, ki je vtelesena v Orlovskem Stadionu.

d Vojaški nabori in točenje pijač. Nekaj je že pomagala okrožnica velikega župana z dne 28. marca 1927. l., U. br. 3590, ki prepoveduje točiti ali ponujati v gostilniških lokalih alkoholne pijače rekrutom (vojaškim nabornikom) ves čas, dokler traja nabor. — Veliko manj je prihajalo

letos pritožb o pljanosti, sirovosti, razgrajanja in preklinjevanja, nego druga leta. Čeprav so bile še vedno nečastne izjeme. Upamo, da bo v prihodnje še bolje. Pri nas gre poboljšanje po poljevo! — Zdi se pa, da se omenjena okrožnica ni izvrševala vsepovsod. V Ljubljani sem videl neki dan že pred 7 (zutraji!) prihajati nartkane fante iz gostilne. Neposredno navzoči stražnik ni — na moje vprašanje — niti vedel, da je izdal veliki župan omenjeno okrožnico. Ali je policijsko ravnateljstvo ni prejelo? — Kolikor znano, so politična oblastva po deželi storila svojo dolžnost. — Čast! — F. K.—n.

d **Kronski vpokojenci.** Delegacija ministrstva financ nam javlja uradno, da je izšla v Uradnem listu od dne 30. julija t. l. števil. 358-81 naredba ministrstva za finance glede prevedbe kronskih pokojnin na dinarske z veljavnostjo od 1. avgusta 1927 dalje. Po nalogu ministrstva financ bo delegacija osebno pozvala vse kronske vpokojence, da vložijo prošnje za prevedbo pri bivših svojih oblastvih, priklopivši dosedANJI pokojninski dekret in pozivnico delegacije, vrh tega pa tudi vse listine, na osnovi katerih je bila svojčas dosežena osebna ali rodbinska pokojnina v kronah. Z ozirom na veliko število takih vpokojencev je naravno, da se pozivi ne morejo naenkrat dostaviti, toda pričelo se je že s tem delom, ki se bo tako pospeševalo, da bo v čim najkrajšem roku dovršeno; zato naj se zaenkrat opuščajo vsake ustne ali pa pismene reklamacije.

d **Štajerci na Brezjah.** 1. in 2. avgusta je poromalo 3000 Štajercev s tremi posebnimi vlaki na Brezje. Zastopane so bile vse župnije. Glavni namen romanja je bil, izprositi po Mariji Pomočnici Boga, da se naš Slomšek čimprej proglasi za svetnika. Cerkvene slovesnosti so opravili prof. Rezman, g. župnik Gomilšek, kanonik dr. Cukala, prof. Bogovič in prof. Živornik. Na zborovanju zunaj cerkve pa so govorili dr. Hohnjec, dr. Sušnik in dr. Cukala, ki je povedal veselo vest, da se v kratkem sestavi komisija, ki bo vse nabrano gradivo uredila ter bo imela svojega zastopnika v Rimu. Romanje je zaključila veličastna večerna procesija z lučkami, kar je napravilo najveličastnejši vtis. Izmed romarjev jih je 800 obiskalo tudi Bled.

d **Grda zavist.** Italija, ki se v velikem delu preživlja od tuincev, je letos domalega prazna. Draginja ter fašistovski godrnjači so tujcem zagrenili bivanje v Italiji. Pač pa je zato letos Jugoslavija polna tujcev, zlasti Slovenija in Dalmacija. Pri nas se poceni živi in ljudje znajo biti s tujci prijazni. To pa Italijane bode. Zato na gorskih mejah na vse pretege nagajajo našim turistom. Če kdo iz pomote le za par korakov prestopi mejo, že te primejo fašisti in hajd na dolgo pot v kakšno mesto v ječo. Nobena prošnja ne pomaga. Seveda so semintja tudi hvalevredne izjeme. No Italijani s temi bedastostmi svojim ljudem ne bodo pomagali do kruha.

d **Pismo iz Belgije.** Spoštovani gospod urednik! Prosim, da mi dovolite majhen prostorček v Domoljubu, katerega tako rad prebiram, ga vsak teden tako težko pričakujem ter tudi rad marsikateremu slovenskemu rojaku priporočam. — Tukaj v Winterslagu nas biva približno štirideset slovenskih družin. Zatorej smo si tudi želeli slovenskega duhovnika, da opravimo sv. spoved in sv. obhajilo. Naše želje in prošnje so bile uslišane in častiti g. Val Zupantič, slovenski duhovnik v Franciji, je nas dne dne 25. junija obiskal, za kar smo mu iz srca hvaležni ter se mu iz srca zahvaljujemo za njegov trud. Imeli smo dne 26. junija sv. velikonočno spoved in sveto obhajilo ter slovensko službo božjo. — Ustanovili smo tudi društvo sv. Barbare, kar je za nas zelo potrebno. Potrebno bi bilo, da bi imeli tudi svojega slovenskega duhovnika, ker tukaj nas težko stane zaradi jezika, zakaj malokateri Slovenec zna francosko, nemščine se pa malo govori. Drugače so gospodje duhovniki zelo dobri in blagi, pri vseh stvareh radi pomagajo, za kar smo jim tudi iz srca hvaležni. Tudi delavske razmere niso preveč slabe, po sebo za nas, ki smo že dalj časa v Belgiji. Slabo je pa za novince, ki pridejo iz domovine. Vam vsem svetujem, kateri ste doma v svoji dragi domovini: ostanite, kjer ste, ker domača je zemlja je domača. Pri bližajočih se volitvah pa rojaki in bratje, držite se skrinjice Slov. ljudske stranke, katera bo tudi vaše delavske razmere izboljšala v domovini. Upam, da ste vsi prepričani, kako hudo je nositi težka bremena, katera so vam in nam nalagali žerjavovci ves čas, kar so bil v vladi. Vedite, da mnogo Slovencev nas je v tujih deželah raztresenih samo zaradi žerjavovskega slabega gospodarstva. Končno vam pošljem vsem v domovini srčne pozdrave, ki radi prebirate Domoljuba, posebno pa občanom iz Stare ceste pri Ljutomeru. Vaš slovenski tovariš Tomaž Gregorič.

d **Deljen šolski pouk.** Zelo neprilичno za kmetске razmere je, da po dvorazrednicah hodita po dva oddelka obenem v šolo. Pa tudi za starše je to nerodno, ker imajo mnogi vse otroke obenem v šoli, ko bi jih doma rabili za pašo in za varstvo mlajših otrok. Zato je oblastni poslanec Umnik že svoj čas stavil v oblastni skupščini predlog, da se uvede zopet deljeni pouk in je isti predlog ponovil v oblastnem šolskem odboru 18. julija. Oblastni odbor je nato sklenil poslati potom velikega župana na okr. glavarstva poziv, da obvesti krajevne šolske odbore, naj se takoj tozadevno pogovore s šolskimi upravitelji ter napravijo vlogo na prosvetni oddelek velikega župana, da bo mogoče z novim šolskim letom urediti pouk po starem, edino praktičnem načinu.

d **Iz neke fars blizu Litije** nam javljajo, da so bile v kratkem v fari štiri gasilske veselice združene s plesom in popivanjem skozi celo noč. In da bo prihodnje nedeljo že peta taka veselica, čeprav ne gasilska, temveč nekega naprednega žerjavovskega društva.

Zadnji čas je že, da se zoper to neizmerno zapravljjanje denarja, ki obenem ubija dušo in telo, že enkrat nekaj ukrene.

Naše ljudstvo je itak dovolj nagnjeno k alkoholizmu in nekatera gasilska društva mislijo, da vrše svojo človekoljubno dolžnost najbolj s tem, da mladino zavajajo v zapravljanje, popivanje in nemoralnost. Da tako delajo razna žerjavovska društva, je samoobsebi umljivo. Toda gasilci se morajo zavedati, da je čut za varčnost, treznost in poštenost pri naši mladini večjega pomena kot pa par tisoč dinarjev dolga za motorno brizgalno. Saj nismo zoper pošteno zabavo in razvedrilo: tega človek nujno potrebuje. Smo pa najodločneje zoper celonočno popivanje in plesanje, ki prinese pač tisočak ali dva za gasilno lestvo, neštetim fantom in dekletom pa jemlje čut varčnosti, treznosti in poštenosti. To je izguba, ki je ne odtehta nobena še tako lepa gasilna lestva ali motorna brizgalna.

d Suša na Gorenjskem. Suša nam je do malega uničila fižol, pa tudi krompir ne bo dal onega pridelka, kakor smo se ga nadejali. Na pridelek ajde in repe pa skoraj ni misliti, dasi je to edini pridelek, na katerega bi smel kmet računati. Košnja otave je prizadeta tako, da bo dala komaj četrtino normalnega pridelka, kar bo povod izpraznitvi hlevov in padanju cen živini ter znižanju dohodkov za mleko in pridelka. Nadejali smo se, da dobimo po treh slabih vendar eno dobro letino, toda zastoj. Zopet kaže, da bo davčni eksekutor imel mnogo posla pri ubežni in kmetje se bodo ponovno pogrezali v morje dolgov.

d 15.000 nov. ... Zadnjič smo poročali, da je nek ... tvrda ponudila mestu Zagreb, da mu tekom 6 let sedela 1000 novih hiš po 15 stanovanj, ki bi v 28 letih prešle v last mestne občine. Tvrda se zavezuje, da bo skozi 6 let zaposlila 100.000 delavcev. Enake ponudbe je stavila tvrda Pragi, Varšavi in Belgradu.

d Priporočanje raznih književnih del. Na oblastva v Sloveniji prihajajo venomer od zasebnikov, največkrat celo od ministrstva priporočila in naročila, da naj naša oblastva naročajo ali vsaj priporočajo zlasti občinam nabavo raznih knjig, ki so za nje res povečini brez pomena in za občine prav nepotrebne. — Saj ne rečemo, da takih knjig, ki so količkej porabne vsaj za večje občine, ni treba naročati in plačevati, ako jih občine same hočejo in imajo tudi sredstva za to. Ampak usiljevati jim knjige, pisane največkrat v cirilici, ki je naš današnji župan pač ne zna in tudi znal ne bo: to pa ne gre. — So pa zopet knjige, ki jih županstva neobhodno potrebujejo. Tako delo je knjiga »Alkoholno vprašanje«, ki sta jo po vsej pravici priporočila vsem občinam, šolam i. dr. v Sloveniji oba velika župana. Te knjige, ki je pisana v lepi in vsakomur umljivi poljudni slovenščini, pač ne more pogrešati nobena slovenska občina. — posebno ker vsebuje toliko zakonskih in drugih predpisov, kot doslej še nobena druga. In vendar jo županstva vračajo — sebi v škodo. — Priporočamo, da jo naroče vsi, ki je še niso, ali ki so jo morda vrnili.

d Bled je letos izredno dobro obiskan. Doslej se je mudilo dalj časa na Bledu 8551 oseb, med temi 4018 Jugoslovancev, 1990 Avstrijcev, 1176 Čehoslovakov, 832 Nem-

cev, 200 Mažarov, 26 Amerikancev, 6 Egipčanov, ostali pa so drugih narodnosti.

d Nov uspeh naših poslancev. »Službene novine« razpisujejo oddajo del nove železnice št. Janž—Sevnica, kakor določa to finančni zakon, ki ga je sklenila Uzunović—Koroščeva vlada.

d Vztrajni nazareni. V Vojvodini je nad 2000 vojnih obveznikov, ki pripadajo veri nazarenov, katerim je prepovedano nositi strelna orožje. Zato imajo od vojaške oblasti velike sitnosti. Cni ne odnehajo, vojaška oblast pa tudi ne. In tako so jim prisodili okrog 300 po 10 let ječe. Po raznih posredovanjih pa so bili izpuščeni, a vojaška oblast jih zopet kliče pod orožje. Ti pa izjavljajo, da so pripravljeni dvojni rok služiti v vojski in dati življenje za domovino, a puške ne bodo vzeli v roke.

d Vojni tovariši V nedeljo 21. avgusta se bo vršil na Brezjah (Otoče) naš občni zbor in vsakoletni skupni sestanek vojnih tovarišev iz cele Slovenije. Dnevni red: 1. Otvoritev, govor, sv. maša za padle tovariše na prostoru pred cerkvijo. Sodeluje železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane. 2. Sestanek in občni zbor Z. S. V. na prostem. — Polovična vožnja je dovoljena in sicer od 19. do 23. avgusta. Na odhodni postaji kupite celo karto do Otoč ter zahtevajte, da jo žigosajo. Karte nikjer ne oddajte, ker se z njo nazaj zastonj peljete. Izkaznice dobite na Brezjah za 3 dinarje in preplačila se hvaležno sprejemajo za razne stroške prireditve in dobrodetni fond Zveze. Pevci prinesite seboj note pesmi: 1. Ti o Marija, 2. Oj ta soldaški boben (Marolt), 3. Spomladi vse se veseli (Pavčič) in 4. Oj Doberdob (Prelovec). Poskušnja v samostanski dvorani v nedeljo 21. avgusta točno ob 9 dopoldne.

d Bivšim vojakom v Radovljici 1914. do 1916. leta! V nedeljo, dne 21. avgusta t. l. se sestanejo v Radovljici tovariši iz svetovne vojne, ki so službovali na tem lepem kraju v omenjenih letih, da obnove ob 10 letnici stare spomine in stara prijateljstva. Dopoldne smo lahko na Brezjah, opoldne pa peš ali z avto v Radovljico. Tovariši iz kamniškega okraja in od drugod — to nedeljo vsi — pa tudi vaše cenjene žene, v Radovljico! Na veselo svidenje! Za odbor: F. Škerjanc, predsednik, K. Iglič, tajnik.

d V Prečni ... občinske volitve 2. oktobra in ne ... To zato, ker morajo občine poslati troglave v Belgrad.

d Prosvetni dan za Gorenjsko se bo vršil 14. in 15. avgusta na Jesenicah. Spored smo objavili zadnjič. Gorenjci naj se v čim večjem številu udeležijo veličastne manifestacije.

d Katoliški dan v Preski se bo vršil v nedeljo 14. t. m. Spored smo že objavili. Vsak naj s svojo udeležbo pripomore k čim večjemu uspehu.

d Smrtonosen padec s slive. V Stari vasi na Bizeljskem je pretekli petek, dne 29. julija, desetletni Ivan Šepetavec proti večeru obiral slive. Nesreča je hotela, da je dečko zgubil oporo in padel na tla. Zadel je težko notranjo poškodbo, počilo mu je namreč črevo. Bil je operiran. Kljub temu pa je četrti dan podlegel smrtonosni poškodbi.

d Smrtna nesreča z bencinom. Kmet in trgovec Fr. Jemc z Vrha pri Moravčah je v ponedeljek zvečer po nepredvidnosti prišel z gorečo svečo preblizu posode, napolnjene z bencinom. Bencin se je vnel, Jem-

cu se je vžagala obleka in je na njem dobesedno zgorela. Mož je dobil strašne opekline po vsem životu in je za istimi umrl v torek 2. avgusta v bolnici v Ljubljani. Njegova nenadna smrt naj bo vsem glasen opomin, da bodimo previdni pri ravnanju z bencinom in drugimi eksplozivnimi predmeti.

d Utonil je v Lahinji ob Črnomlju v sredo 3. avgusta zvečer 16 letni čevljarški vajenec Matija Rom, doma iz Griča. Ker ni znal plavati in je šel potan v mrzlo vodo, ga je v isti zgrabil krč! Našli so ga šele drugo jutro na istem mestu mrtvega.

d Umrl je 1. avgusta v Podgorici pri Šmarju posestnik Franc Strubelj, ki je bil kot mladenič vzoren predsednik šmarskega Orla. Bil je še-le dobro leto poročen in nad vse skrben gospodar. Orli so ga na zadnji poti spremili v kroju in mu zapeli tri žalostinke, a brat Žitnik se je ob odprtem grobu s toplimi besedami spominjal vrlin dragega tovariša. Svetila mu večna luč!

d V pojasnilo sporočila glede cerkvice na Planinski gori. Pri romarski cerkvi je hiša, ki služi duhovščini za stanovanje pri shodih. Ta hiša je bila po vojni večkrat poškodovana. Vdrli so vrata. Večkrat smo jo popravili, pa je bilo delo zastonj. Kdo je to storil, ni znano. Najbrž so prenočevali v hiši tihotapci ali straža. Cerkev in hiša stoji na samem in je daleč od vasi. Nemože jo je nadzorovati, posebno pozimi. Nekaj časa so v hiši stanovale ogljarske družine, ki so tako hišo varovale in plačevale malo odškodnino. Meseca julija je pa prišla z dovoljenjem podpisanega straža 59. legije narodne milice. Plačujejo mesečno 50 lir in morajo hišo ohraniti v dobrem stanu ter jo po potrebi popravljati. Cerkev ni v nobeni zvezi z to pogodbo, je vedno zaprta in se rabi le v bogoslužne namene. — Prihodnji šod bo 15. t. m., služba božja je ob desetih Prehod prost. Dobili boste nove razglednice, da boste lahko poslali pozdrave z Planinske gore. Župni urad v Studenem, dne 2. avgusta 1927.

d Požar. V ponedeljek je izbruhnil v Borecih blizu Križevca pri Ljutomeru požar, ki je upelnil gospodarsko poslopje posestnika Ivana Magdiča. K sreči je vlek veter v nasprotno stran, sicer bi bila ogrožena cela vas. Na lice mesta so takoj prihiteli požarne brambe iz bližnjih vasi in požar omejile. Pri tem je treba posebno pohvalno omeniti požrtvovalnost nemških gasilcev iz Radgone, ki so že ponovno iz Avstrije prihiteli Jugoslovancem na pomoč. Gospodarska škoda je velika. Kako je požar nastal ni znano.

d Toča je uničila lepe trsne nasade v bizeljskem vinskem okolišu, kjer je v nekaterih krajih uničeno vse, ne samo trta, temveč tudi ostali poljski pridelek. Oblastni poslanec Tratnik si je osebno v družbi z g. okr. glavarjem škodo ogledal, da se napravijo potrebni koraki za odpis davkov.

d Velika neurja so divjala po Sloveniji zopet preteklo sredo. Toča je že drugič potolkla vse v vasi Vrlejc pri Žalcu. Najhuje sta prizadeta hmelj in ajda. Prav tako je oklestila toča polje po Dravski dolini pri koroški meji. Drava je močna narastla.

d **Železniška nesreča.** Pri progi Mahniče - Karlovec je vlak povozil voz, na katerem je bila neka žena z dvema otrokoma. Oba otroka je vrglo na nasip, ženo in konja pa je ubilo. Voz je popolnoma zdrobljen. — Na progi Sraža - Novo mesto je tudi vlak zalotil voz uprežen z dvema voloma. En vol se je pravočasno iztrgal iz priprege, drugega je vrglo s tira v jarek, fant, ki je sedel, je tudi srečno odletel z vozu, voz pa je docela razdrobilo.

d **Smrtna nesreča.** V Murski Soboti se je pri mlatvi zgodila smrtna nesreča. Pri neki hiši je potegnilo v odprtino, kjer se spušča v stroj snopje, petnajstletnega Ludovika Vučkica iz Moravca. Stroj je odtrgal nesrečnemu noge. Vsled izgube krvi je ponorečenec kmalu umrl.

d **Gozdni požar.** V torek popoldne, 2. t. m. je pričel na še nepojasnjen način goreti mladi graščinski gozd nad Mišidolom proti zgornjemu Volušu v občini Jurklošter. Hitri pomoči bližnjih sosedov se je posrečilo do večera s prekopi požar omejiti in ogenj udušiti.

d **Smrtonosna stava.** V vasi Dobričevo pri Mostarju je stavil neki fant za 200 Din, da bo v enem dušku popil 2 litra gorkega šnopsa. Fant je pil res v dušku in tik preden je steklenico izpraznil, je padel mrtev na tla.

d **Goljufivi cigani.** V občino Dobrna pri Celju so se priklatali krog 30. julija cigani. Računajoč z ljudsko lahkovernostjo so izvabili od ljudi razna živila in predvsem pa denar. Nekatere kmete so preslepili tudi z grožnjami z nesrečami za par sto dinarjev. Ko so si napolnili svoje malhe, so se odpeljali proti sosedni župniji Št. Janž. Za sleparijo so zvedeli dobrnski orožniki, ki so dohiteli tolpo pri Št. Janžu in le orožništvu se je zahvaliti, da so dobili osleparjeni kmetje vsaj svoj denar nazaj.

d **Tatvina na železnici.** Belgrajski starinoslovec Dušan Popović je nameraval prirediti na Bledu razstavo starih srbskih umetnin in vezenin. Poslal je predmete v štirih velikih zabojih po železnici na Bled. Ko je na Bledu odpiral zaboje, je zapazil, da v enem manjka cela vrsta dragocenih predmetov, ki jih ceni na 32.000 Din, poleg tega pa še dve stari znameniti pismi, ki se sploh ne dasti oceniti.

d **Tatvina.** V Jurkloštru je tat v soboto, 30. julija Brillelne na Jevštru pri belem dnevu dopolnje od 8—10 pokradel vso praznično obleko in denar. Orožniki so tatu prišli že v nedeljo.

d **Kadar se kralji ženijo.** Bolgarski kralj Boris se mora oženiti. Človek bi mislil: kralj si gotovo lahko najbolj po srcu izbere svojo izvoljenko. Pa ni tako. Ko se je razdril načrt z rumunsko Ileano (sestro naše kraljice), je državnik Burov vsiljeval italijansko princezino, česar se je zlasti Mussolini veselil, ker je mislil s tem še trdneje stopiti na balkanska tla. Temu se je pa odločno upr sedanjí ministrski predsednik Ljapčev, ki ne mara Italijanov in komandira kralju neko angleško princezino, češ, angleško prijateljstvo ne bo napačno za Bolgarijo. Menda tudi Borisa srce bolj vleče v Anglijo kot v Italijo. In zato se je sedaj čisto tajno peljal v Anglijo, da tam povpraša. Pa pravijo, da se samo na kmetih za doto ženijo.

d **Grozen vihar.** Vihar, ki je sredi prejšnjega meseca tako grozno divjal tudi pri nas, je bil v Istri še veliko strašnejši, zlasti ob morski obali. V vili »Miramare« v mestecu Izoli stanujejo tri družine. Bili so vsi pri skupni večerji na vrtu. Kar pridrvi vihar. Niti ena minuta ni minila, ko se zaslisi strašno divjanje, in celotno streho je odneslo nad 100 metrov daleč. Družine seveda v nepopisnem strahu. Kar znova zabučí vihar, strela udari in trije hišni zidovi so se podrli. Gospod Oskar Jerkič, ki je hitel po spečega otroka, je bil ranjen po opeki, ki je nanj padla. Otrokova postelja je bila vsa zvita in polomljena, otroku pa se ni nič prigodilo. Drugo jutro je bil pogled na vilo žalosten. Streha manjka, par zidov, če pa je par ur bil na pohišstvo. Vsi člani treh družin so bili med viharjem lahko ranjeni, razen otroka.

d **Velika materinska ljubezen.** V sredo zvečer se je prikazala pred tržaško bolnišnico ženska srednje starosti. Pred bolnišnico je padla na kolena, jokala ter s sklenjenimi rokami prosila: »Anica, moja Anica, pridi k mami, ki te čaka, ki te ljubi!« Vrtar in neki zdravnik sta stopila k ženski in prav kmalu sta se uverila, da je ženska ob um. Z vozom sta jo spravila v umobolnico pri S. Ivanu. Med vožnjo pa je prosila: »Dajte mi Anico, moja Anico mi dajte!« Ugotovili so naslednje: njena sedemletna hčerka Anica se je pred tednom doma igrala. Izbrskala je v omari steklenico karbolne kisline, ki se je razlila po obrazu in životu. Prepeljali so jo bili v bolnišnico, kjer pa je podlegla in umrla. Mati Karla Čergol je od same ljubezni do hčerke edinke zno-rela.

d **Vezuv bruh.** Velikanski ognjenik pri Napoliju, Vezuv, ki je več časa spal, se je vzbudil in je jel bruhati žveplo in pepel, končno tudi žarečo lavo, ki so jo v prvih 16 urah cenili na 2 milijona kubičnih metrov. Pravijo, da dosedaj še ni nevarnosti.

d **Ples in nedelja.** V švicarski deželi Zug obstoji prepoved, da se ob nedeljah in praznikih ter na predvečer le-teh ne smejo prirejati plesi. Nekaterim mestnim veseljakom pa je bila ta prepoved odveč ter so tirali svojo zahtevo po odpravi te prepovedi tako daleč, da je prišlo do ljudskega glasovanja. Ljudstvo pa je s 25.317 glasovi proti 2132 odločilo, da ostane plesna prepoved še nadalje v veljavi!

d **Jugoslovan hotel zažgati igralnico v Monte Carlo.** 25. julija je neki Sarajevčan po mnogih izgubljenih igrah, ki so ga stale celo premoženje, polil z bencinom opravo v svetovno znani igralnici v Monte Carlo ter hotel isto zažgati. Pa so mu preprečili. V zmedu pa je fant pograbil za revolver, s streli razbil dragocena ogledala in lestence ter nato skočil skozi okno in obležal na tleh z razbitimi udi. To je konec življenja brez vere in brez samozatajevanja.

d **Pridite, molimo se glasi nova zbirka** blagoslovnih in Srca Jezusovega pesmi, ki jih je zložila za mešani zbor križarica s. M. Alakok. Pesmi je 12, so melodijozne ter zložene v slogu, kakor je Foersterjeva Cecilija. Vsak še tako šibek in začetniški zbor jih bo zmogel. Partitura stane 24 Din,

glasovi so po 5 Din ter se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

»Misijonar«, roman s slikami — izdalo misijonišče — še ni popolnoma dovršen. Kakor hitro ga bo tiskarna dovršila, objavimo v »Slovenec« in ga razpošljemo tistim, ki so ga naročili. — Uredništvo Katoliških misijonov.

d **J. B. Obrnite se na Gospodarsko zvezo v Ljubljani.**

d **Š. V. Povest gorske fare** ne bo izšla v ponatisu, ker nimamo založnika.

d **Bolečine in tišanje v želodcu, zaprtje, gniloba v črevesu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, sledico odpravi, kdor pije naravno »Franz-Josef« grenčico, en kozarec zvečer preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vode toplo pripravljati kot zelo smotreno, da mače zdravilno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in v špecerijskih trgovinah.**

Opezarjamo, na današnji oglaš Josip Zidar, za romanje v Lurd, v cenah je všteta vsa oskrba.

Katoliški dan v Cirknici

združen s proslavo 30letnice Prosvetnega društva in 25letnice dekliške Mar. družbe v Cerknici, se vrši dne 15. avgusta 1927. Spored: Na predvečer 14. avg. ob 8 bo v dvorani slavnostna akademija. Dne 15. avgusta: ob pol 10 spreved; ob 10: govor o Kristusu Kralju in pontifikalna sv. maša mil. g. prošta Karola Čerina. Sodelujejo pevski zbori cele dekanije; ob 11: zborovanje pri taborih. Govorita: g. obl. predsednik dr. M. Natlačen in g. dr. L. Sušnik, profesor; ob 2: po slovesnem shodu v cerkev proslava 25letnice cerkniške Marijine družbe: Govor, obnovitev posvečenja, pe-te litanije Matere božje; ob 3: Ljudska veselica orlovske družine, pri kateri nastopijo telovadci, pevski zbori, godba, tamburaši itd. — Cel dan sodeluje godba gasilcev iz Cerknice.

Katoliški shod

NA LIMBARSKI GORI PRI MORAVČAH

V nedeljo 21. avgusta se vrši za moravško dekanijo katoliški shod na Limbarski gori pri Moravčah.

Ob 10 bo sv. maša in cerkveni govor, kar opravi prevzvišeni g. škof dr. Jeglič.

Po sv. maši nastopita na prostem dva govornika iz Ljubljane. Govor bo o katoliški šoli in presv. Evharistiji, vezi narodov v Kraljestvu Kristusovem.

Vabljeni so vsi zavedni možje in mladeniči, posebno udje Apostolstva moč, mladeniških Marijinih družb, Orlov. prosvetnih in vseh drugih društev, ki so na katoliški podlagi, moški in ženske. V soboto zvečer naj oznanijo po vsej dekaniji to slovesnost kresovi.

Prepričate se o trpežnosti vrvarskih izdelkov

iz prve kranjske vrvarne

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31

in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20 in v Kamniku, Sulo 14.

dinarjev; hrastova 16—18 Din za 100 kg. Iz inozemstva je ljubljanska borza prejela naročilo za pol milijona hrastovih pragov (2.80 m — $\times$ 23/25 $\times$ 13/15 cm) ter ima zanje ceno 66 Din za komad, fco vagon prihod Sušak pristanišče. Drugo naročilo za hrastove prage (1.80 $\times$ 18 $\times$ 12 cm) v množini do 200.000 komadov. Cena se naj glasi na vagon fco odnosno fob Sušak. Prav tako se zanima inozemstvo za dobavo večje količine borovega jamskega lesa v dolžinah 2 m, 2.50 m in 3.50 m. — Lesna trgovina skozi Trst nazaduje v zadnji dobi izredno, tako da je v zadnjih štirih mesecih padel dovoz lesa v to mesto za 6000 vagonov. To je toliko lesa manj je prišlo v Trst kakor v istem času lanskega leta. Glavni vzroki tega padca so tilfe: Visok stanje lire, lesni kupci iz Italije dobajajo les naravnost na svoje postaje brez posredovanja Trsta in inozemstvo kupuje naravnost v Jugoslaviji. Tako propada Trst tudi v tej važni gospodarski panogi.

g Naš pridelek sladkorja v kampanji 1926/1927. Zveza sladkornih tovarn je pred kratkim izdala podatke o končani kampanji 1926/1927 sladkorne industrije. V tej dobi se je izdelalo v naši državi 701.770 metriskih centov sladkorja, naproti 569.800 centov v dobi 1924/1925. Na celotni produkciji je bilo udeleženih osem sladkornih tovarn.

g Cene sirovim kožam v Zagrebu. Na mesečni dražbi sirovih kož, ki se je vršila dne 28. julija 1927 v Zagrebu so se cene ponovno dvignile. Prodanih je bilo 2 in pol vagona govejih in 1 vagon telečjih kož. Vse kože je kupila neka novosadska tvrdka po sledečih cenah (v oklepajih so cene zadnje dražbe 25. junija 1927): lahke goveje kože do 30 kg 14.20 Din (13.75), težke goveje kože preko 30 kg 15.60 Din (15.35), telečje 23 Din (22.35).

Živina.

g Prašičji sejem v Mariboru 5. avgusta. Prignanih je bilo 202 prašiča. Povprečne cene za komad so bile: prašički 5 do 6 tednov stari 100—120 Din, 7 do 9 tednov stari 150—200 Din, 3 do 4 mesece stari 360—420 Din, 5 do 7 mesecev stari 450 do 480 Din, 8 do 10 mesecev stari 550—650 Din, eno leto stari 1000—1100 Din. Za en kilogram žive teže se je plačevalo 9.50 do 11 Din; mrtve teže 15—17.50 Din. Prodanih je bilo 128 komadov, kupčija je bila srednja.

Izvoz.

g Izvoz mleka iz naše države pada. Leta 1924. je znašal izvoz mleka iz naše države 11.583.000 kg; toda že leta 1925. je padel na 5.895.000 kg in lani celo na samo 1.622.000 kg. Ogromna množina izvoženega mleka je šla v Avstrijo, dandanes pa ga uvaža ta država vedno manj, ker se njeno mlekarstvo vedno bolj razvija in krije svojo potrebo že skoraj popolnoma z domačo produkcijo. Zato si je naš izvoz začel iskati druge odjemalce. Leta 1924. je Italija uvozila od nas 53.000 kg, leta 1925. že 76.000 kilogramov in lani 245.000 kg. Italija je bila doslej poleg Avstrije edina odjemalka našega mleka. Za lansko leto pa izkazuje statistika zunanje trgovine prvikrat izvoz mleka v Nemčijo in sicer 25.000 kg.

g Veterinarske olajšave pri izvozu svežega mesa in zaklane perutnine. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je odobrilo, da se pri brzovoznih pošilkah svežega mesa, zaklane perutnine in drugega blaga, ki se hitro pokvari, ukine ponovni veterinarski pregled na obmejni postaji v Mariboru in Dravogradu, če so bile pošilke pri predaji v Čakovcu odnosno v Mariboru že enkrat pregledane in če so bili pred carinjenjem v Čakovcu odnosno v Mariboru certifikati prepisani in klavzulirani s strani obmejnega veterinarja.

Letina.

g Izgledi ameriške letine. Po ameriških poročilih cenijo letošnjo letino turščice v Zedinjenih državah na 2411 milijonov bušlov napram 2645 milijonom v preteklem letu. Letošnja letina turščice bo torej tudi v Zedinjenih državah slabša od lanske in sicer za nekaj manj kakor 10 odstotkov. Pridelek ozimne pšenice se po teh poročilih ceni na 555 milijonov bušlov (lani 627), pridelek jare pšenice pa na 309 milijonov bušlov (lani 205). Pridelek ozimne pšenice bo torej slabši, jare pa boljši od lanskega.

g Stanje vinogradov. Skoro vsa poročila soglašajo s tem, da letošnji vinski pridelek ne bo sicer obilen, ker trte niso obložene, pač pa se pričakuje dobra kapljica. Lepo vreme je povzročilo bujno rast in lep razvoj grozdja. Trtne bolezni niso nastopale v večji meri in ako bo ugodno vreme trajalo dalje, se tudi ni bati večje škode. Oidij ali plesnoba se sicer vsled velike toplote precej razvija, toda vinogradniki ga uničujejo s žveplanjem. Glede količine bo pridelek večji od lanskega, vendar pa bo ostala trgatav pod normalo. Posebno starejši vinogradi in taki, ki so bili zanemarjeni, imajo le malo grozdja. Kakovost pa bi znala biti izvrstna, ker je razvoj za dva do tri tedne naprej. — Vinske zaloge so precej izčrpane. Radi lastnega konzuma in zadnjih neugodnih let v drugih državah se je precej našega vina izvozilo v zadnjem času na Francosko, v Avstrijo in celo v Madžarsko. Po strokovnih cenitvah znašajo zaloge v Dalmaciji 30.000 hl, v Banatu in na Hrvaškem 60.000 hl, v Sloveniji nekako 10.000 hl, kar bo komaj zadostovalo za domači konzum do novega vina.

Razno.

g Semnji od 16. do 27. avgusta 1927. Metlika (16.), Kamnik (24.), Kočevje (24.), Velike Lašče (16.), Cerklje pri Kranju (16.), Hotavlje (16.), Škofja Loka (16.), Mokronog (20.), Št. Jernej (24.), Javorje pri Litiji (24.), Vače (16.), Veliki Gaber (26.), Zatičina (20.), Šmarje pod Ljubljano (16.), Lož (16.), Nova vas na Blokah (22.), Ambrus (25.), Kandija (18.), Trebnje (16.), Ljubljana (16.), Mozirje (16.), Soseska pri sv. Roku (16.), Sv. Trojica v Slov. goricah (16.), Sevnica (16.), Pilštajn (22.), Jarenina (15.), Zetale (22.), M. B. v Puščavi (20., 22.), Kalobje (22.), Oplotnica (16.), Kapela pri Brežicah (17.), Šmarje pri Jelšah (17.), Pekel pri Poljčanah (19.), Slov. Bistrica (19.), Rogatec (19.), Središče (19.), Velenje (19.), Tinsko (25.), Loka pri Žusmu (25.), Ljubno (26.), Rajhenburg (26.), Breg pri Ptui (26.).

g Jubilejna kmetijska razstava — preložena na prihodnje leto meseca maja 1928. Glavni odbor Kmetijske družbe je v zadnji seji dne 7. julija 1927 sklenil, da se zaradi letošnjih skupščinskih volitev meseca septembra preloži jubilejna razstava na prihodnje leto meseca maja 1928. Opozorjamo na to vse naše Kmetijske podružnice in članke, da za jubilejno razstavo namenjene razstavne predmete ohranijo po možnosti in jih pripravijo za razstavo meseca maja prihodnjega leta. Namesto jubilejne razstave priredi uprava Ljubljanskega velesejma v zvezi z Kmetijsko družbo in drugimi organizacijami letošnjo jesen od 17. do 26. septembra 1927 Pokrajinsko kmetijsko razstavo s trgovskim značajem in s sledečimi oddelki: 1. Sadni oddelek, 2. zelenjadni oddelek, 3. mlekarski oddelek, 4. čebelarški oddelek, 5. vinski oddelek, 6. kmetijsko-strojni oddelek. Priglasje za udeležbo razstavljalcev sprejema uprava velesejma do 25. avgusta 1927.

g Knjižica o hmeljarstvu. »Hmeljarstvo« je naslov knjižici, ki jo je izdala Delegacija proizvajalcev čilskega solitra v Belgradu. — V zadnjih letih se je pridelovanje hmelja tako dobro izplačalo, da so se slovenski kmetovalci z vso vnemo oprijeli te kulture. Ker pa niso bili večji gojenja te rastline, so iskali in povpraševali po kakem navodilu ali knjižici, ki bi jih podučila o tem. Toda slovenskega spisa o hmeljarstvu ni bilo, dokler se Delegacija proizvajalcev čilskega solitra ni odločila izdati tako knjigo, da ustreže željam slovenskih kmetovalcev-hmeljarjev. Sedaj je izšla. — Knjižica »Hmeljarstvo« opisuje na 40 straneh to kmetijsko panogo in jo pojasnjuje s šestimi slikami. Njena vsebina obsega vso kulturo hmelja, in nam poda v I. odstavku opis, lastnosti in vrste hmelja. II. Zasajenje hmeljnika daje navodila glede pogojev za uspevanje hmelja, priprave zemljišča, zakoličenje hmeljnika, saditev in oskrbovanje hmelja v prvem letu. III. Oskrbovanje hmelja vsebuje obdelovanje zemlje, gnojenje, obrezovanje, napravna ogrođa, napeljevanje in navezovanje trt. IV. Živalski in rastlinski škodljivci in bolezni na hmelju. V. Obiranje in VI. sušenje hmelja. — Ta vsebina popolnoma zadostuje, da se vsak hmeljar temeljito pouči o gojitvi te dandanes tako dobičkanosne rastline. — Knjižico »Hmeljarstvo« dobijo brezplačno vsakdo, ki se zanjo prihlasi pri »Poddelegaciji proizvajalcev čil. solitra, Ljubljana, Turjaški trg 3.« Za poštnino je le doposlati 1 Din v znamkah.

g Semenska rž za Prekmurje. Letošnja žetev rži je bila slaba. Posebno neugodna pa je bila radi pomladanskega mraza v okraju Dolnja Lendava. Mnogo kmetovalcev niti semena ni pridelalo. Veliki župan je zaprosil ministrstvo za kmetijstvo za pomoč za nabavo in razdelitev semenske rži po znižani ceni med najhujše prizadete kmetovalce dolnjelendavskega okraja. — Iz pisarne velikega župana mariborske oblasti.

Ta pa ta. Mati: »Ja Mirko, kako prideš do tega, da v gramafon vtakneš bonbon za kašelj?« Mirko: »Mama, ko je pa tako hripav!«

Fr. Wernig, kmet. ref.:

Kmetovalci laškega okraja na Gorenjskem.

Popoldne smo se podali v Hrastje — vas, eno uro oddaljeno od Kranja. Videli smo tudi tukaj zopet vzorne gospodarske razmere in kot posebno znamenitost: vsi posestniki brez izjeme imajo vzorne hleve z betoniranimi stajami in vzorna dvorišča z gnojničnimi jamami. Vsak kmet ima poleg praktično urejenih jasi tudi svoj sistem samonapajalnika, ki je valjen posebno za molzne krave, ki rabijo veliko tekočine in ki s pomočjo samonapajalnika lahko pijejo, kadar se jim zljubi. Vzorne hleve in vzorne svinjake smo videli predvsem pri poslanecu Brodarju in pri posestniku Pircu. Nahaja se tudi tukaj strojna zadruga, ki omogoča kmetom skupno uporabo vseh različnih gospodarskih strojev, ki si jih posamezni posestnik ne more nabaviti.

Hiteti smo morali, ako smo hoteli videti čim več in radi tega smo se iz Kranja odpeljali takoj v Podhom pri Bledu, kjer smo se oglasili že pozno na večer pri enem izmed predstavnikov naših najtrudnejših in najagilnejših gorenjskih kmetovalcev, pri oblasnem poslancu g. Janu. Veselo in pristrčno nas je le-ta sprejel ter nam je razkazal vzorne hleve in druge gospodarske naprave v vsej vasi. Tudi tu so bile izredno krasne krave, prvovrstne molznice in vzorna prašičja reja. Videli smo tudi novo mlekarino, ki obratuje še-le pol leta in plačuje mleko po 9 kron s povračilom odpadkov. — Mnogi kmetovalci so si vzeli mere od raznih gospodarskih stavb.

Pri čisti, sveži kapljici gorenjskega »jabčkat« nam je g. Jan razlagal zgodovino razvoja gorenjskega kmetijstva. Leta 1902. je bil g. Jan prvi, ki je po vplivu nekega gospodarskega predavanja napravil modern hlev, leta 1910. so imeli že vsi kmetje v vasi razen treh betonirane staje in gnojnične jame. Hlevi, v katerih se živina kakor v laškem okraju do kolen ugreza v blato, so v tej vasi povsem nepoznani in spadajo v davno preteklost. Pristrčno smo se poslovali in se zahvalili g. Janu, ki nas je spremljal domala do Bleda. Za čim pristrčnejše slovo pa je poskrbel še posebej naš Pustov Tinčič, ki je pred živahnimi in prebrisanimi Gorenjci rešil s svojim vedrim humorjem našo čast »veselih« Stajercev.

Iz rajsko lepega Bleda smo jo še ta večer mahnilni na postajo Lesce, kjer smo si v naglici ogledali še ondoto mlekarino. Tu smo naš poučni izlet oficijelno zaključili. Večina kmetovalcev se je potem še podala na božjo pot k Mariji pomagaj na Brezje.

Poučni izlet je popolnoma dosegel svoj namen in so naši kmetovalci v razgovoru z naprednimi Gorenjci na licu mesta spoznali, kakšne moderne naprave in zboljšave sodijo za naš okraj in kakšne niso prikladne. Prepričali pa so se vsi, da postane lahko kmetovalcu oddaja živinoreja z organizirano produkcijo in oddajo mleka stalen in zanesljiv vir dohodkov.

Vaclav Winkler:

Gruda.

Gruda je pismo, beseda je pa zemlja in polje.

Tam, kjer se dolensko gričevje razmakne v ravnino, zorečo in šumečo do Save in Smarne gore, tam je polje. To polje je brez idile, železni stroji ga orjejo in ko-

se in megla ga odeva vsako jutro v mrzlost. Le v poletnih popoldnevih je to polje solnčno, da trepeče vzduh in v tistih urah solnce žge, žge... Malo ob strani, ob posavskih in polhograjskih hribih, je v polju tudi pesem. Pa ni vzrastla iz trudne zemlje, ampak iz gozdne tišine in hladu. Tam so tudi vasi, bele vasi z večerno fantovsko pesmijo in z znamenji, polnimi cvetja in rož. Cesta, ki ji pravijo velika, gre po sredi polja. Široka je in slovesna od svojega cilja: v Korotan hoče.

Pod hribovi tam nekje stoji hiša, bela, rdeča in zelena v kmetijski domačnosti. Pot od hiše je prebredla vrtove in se po rjavi stezi spustila k cesti. Na cesti se je videlo iz vseh jutranjih oken, kar je gospodarja Janeza Kremena zadovoljilo, ker ga je vsako jutro pred zornicami budilo šumenje ljudi in voz.

Janez Kremen je bil kmet in gruntar. Iz rjaveče zemlje in poletnega solnca je rasel, se oženil z dekletom izpod Ljubljane, potil se vsako pomlad, poletje in jesen, pa vseeno ni šlo. Dota bratom in sestram je načela grunt, davki so ga izpodkopavali in malo, da se ni zrušil. Tedaj se je Janez domislil Amerike in se opogumil. Trpkost mu je zginila z usten in v hipu se je odločil, da pojde z doma. Žena ni branila, otroci so bili majhni, vseh pet od triletnega Andrejčka do petnajstletnega Janezka, je molčalo. In tako se je zgodilo, da je bila dražba Kremenovega grunta oklicana za v nedeljo popoldne.

Tisto nedeljo zjutraj je pa doumel Janez iz pridige, da človek ne sme obupati. Besede je obrnil nase in sram ga je postalo.

»Lahko bi ostal doma!« je pomislil.

Tudi, ko se je domov gredoč ustavil na veliki cesti in se ozrl na belo domačo hišo, ga je obšlo ganotje. Nevoljno je zmajal z glavo in stopil v breg.

»Denarja bo danes, denarja!« je jeknil votel glas s ceste. Sosed Urban je rekel in se ustavil. Janeza je obšlo vroče kot v zadregi in ježno je kriknil:

»Ne bo ga, ne bo!«

»Bo, bo,« je godrnjal starec in meril s sivimi očmi zemljo. Taki konec vrta bom dražil jaz. Saj vidiš, kakor bi ga Bog delil: k meni se prilaga.

Doma so pri zajtrku molčali. Žena je skrivala solze in na otrocih je ležalo nekaj težkega, morečega. Janez je kmalu vstal, ogrnil in hripavo dejal:

»Molite sami! Okoli pogledam.«

Izginil je skozi vrata.

Stopil je skozi vrt v breg. Pomlad je bila. Drevje je cvetelo belo in rdeče in dišalo domače in sladko. Janez je stopil k vsakemu drevesu posebej, ga ogledal in preudaril, koliko bo obrodilo. Pozabil je skoraj, da je prišel po slovo. Šele, ko je stopil v oni konec, ki bi ga rad Urban kupil, ga je spet spreletela težka misel:

»Razdelili bodo vse, ne bo več moje.«

Vroč ga je obšlo, kri mu je udarila v glavo. Hitro je stopil z vrta in se umaknil po kolovozni poti v gozd. Oblil ga je hladen vzduh in čudovita resnost. Smreke so molčale in kipele v neznano višavo, da se je Janez razvedril.

»Dobro rasto!« je dejal.

Pa spet ga je obšla tista bridka misel. Stopil je v breg, prehodil vsa svoj gozd in se potolažil.

»Vse raste kot po trikratnem blagoslovu.«

Vrnil se je iz gozda. Lica, blede od zadnjih dni, so mu zardela, gozdova svetlost ga je pokrepčala, da je stopal samozavestno in trdo.

In prvič je podvomil o Ameriki.

»Kaj, če bi vse odložil? Morda bi le ostal doma?«

In skoro pritrdil bi rad.

Iz gozda gredoč je zavil nekoliko v stran in se ob robu ustavil. Polje pred njim je zelenelo v kipeči rasti in valovilo v jutranjem vetriču. Razorane njive so rjavale med zelenjem. vse prepojene z nedeljsko svečanostjo, da se je zdela Janezu, da bi lahko zavriskal čez ravan vselelo fantovsko pesem. Stopil je med njive, obšel vse razore, izpulil tu bilko, tam spet pobral kepo črne prsti in jo zdrobil.

»Lahko bi ostal doma,« je spet podvomil, ko se je zamislil v bridkostno skrb.

»Jemlješ slovo?« je nenadoma trudno vprašalo s ceste. Janez se je vzdramil. Po cesti je prišel berač Jernejec. Ustavil se je, naslonil se na palico in se razgledal po njivah.

»Malo pogledal sem okoli,« se je sramoval Janez.

»Pogledal, pogledal,« je kimal Jernejec, »le poglej, rečem ti pa, kar sem že velikokrat povedal, neumno delaš, ko na Ameriko misliš!«

Janez se je spomnil na Jernejčevu zgodbo. Jernejec je bil gruntar, pa so ga besede premotile, da je šel v Ameriko. Tam pa ni niti toliko zaslužil, da bi se lahko spet vrnil.

»Ti nisi mogel nazaj,« je zamišljeno dejal Janez.

»Nisem mogel,« je odločil Jernejec. Za hip je pomolčal, nato spet razjasnjeval: »Le pojdi, pojdi, pa boš videl, da boš čez leto dni ali pa še prej hotel nazaj, pa ne boš mogel. Zdaj še ne veš, kaj je grunt, zdaj ne veš, ko ga imaš. Grunt je kakor zdravje, ko ga izgubiš, ga spoznaš.«

In odšel je z drsajočimi koraki proti vasi.

Janez je strmел za njim. Tedaj je v vasi zazvonilo, vabilo je k drugi maši. Čez polje se je razlila pesem v sunkovitih valovih in vzrastla v božji blagoslov, da se je Janez nehote prekrizal in pomolil. Ozrl se je proti vasi. Med cvetjem in zelenjem so gorele hiše v solnčni belini in nad vsemi je kraljevala v bregu Janezova domačija. Ta hip se je zdela Janezu še večja in ponosnejša, skoro sveta.

»Pa sem mislil prodati! Ne, nek!«

Z velikimi koraki je hitel domov, stopil v izbo in vedro bruhal:

»Doma ostanemo!...«

* * *

Ko je drugo pomlad oral njivo, kjer sta se z Jernejcem menila o Ameriki, se je spomnil na takratno skrb.

»Da sem bil le pameten,« se je zadovoljil in zaklical Janezku, ki je poganjal: »K sebi, Janezek!«

Janezek je ubogal, nato spet pognal:

»Hi, rjavček, hi!...«

PO DOMOVINI

Radovan Hrastov:

Popotna pisma.

I.

Kadar pride poletje in solnce in po poljih žita zore, tedaj ne zdržim več. Potujem. Potujem kamorkoli, samo ven, ven... v naravo, širom slovenske zemlje. Saj imamo toliko krasot in lepote po naši domovini, da nas tujci zavidajo zanje, — mi sami pa skoraj ne vemo zanje, jih ne poznamo in ne vidimo. Pač vemo, da obstoji Bled in Bohinj in Kranjska gora in Triglav in sploh planine — toda premalo je to. Ne ogrevam se za tisto potovanje, ki zahteva mnogo časa in denarja, nasprotno: pojdemo ven iz okoliša svoje domačije v svojo bližnjo okolico, opazujemo svoje soljudi. Spoznavajmo se. Učimo se povsod. — Zakaj rajši posedamo v nedeljah za mizami in pri pijači in se dolgočasimo? Je pač še čudna navada v nas, da iz običajev davnih dob zapravljamo čas in denar — po gostilnah. Je to navada, ki prehaja iz roda v rod, v meso in kri — ki pa ni zdrava, ne pametna in jo je treba odpraviti. Kakor koli. Z vsemi sredstvi je treba delati za to. Kaj ni čudno, da narod na taki stopnji izobrazbe in kulture ne pride končno tudi v tem oziru na pravo pot: krepiti duha in voljo zunaj v polju in gozdih, v senčnih gajih in solčnih livadah! Treba je iztrebiti navado, da je Bog nedeljo ustvaril za to, da se človek telesno odpočiva za to, da se ubija duševno. Kaj niso nedeljski popoldnevi, prebiti po gostilnah in pri vinu, samo uničevanje samega sebe, svojih lastnih dobrin, moči in duševnosti? Ali naj se to imenuje zabava in razvedrilo, ko n. pr. te vrste veseljaki po taki »zabavi« in takem »nedeljskem odpočitku« včasih niti domov ne znajo, se valjajo po občestnih jarkih, po neprespanih nočeh pa tarnajo in se smilijo sami sebi in ne vedo, komu bi pripisali krivdo, da so nedeljo tako »feste« zabili? Zabava to ni. Razvedrilo še manj. Vse drugje je vse to.

Zato potujem v nedeljah. Povsod. Gledam vse in opazujem in pišem. In sem zadovoljen.

Lepa je Selška dolina. Znamenita tudi.

Dolina, stisnjena med hribe. Med griče naših svečnikov: sv. Urha, sv. Tomaža, sv. Lenarta, sv. Miklavža, sv. Gabrijela, sv. Mohora, sv. Jere. In še dalje tam med Davče in Ravne. Med Tavčarjev Bleguš in Porezen, med Krekov Ratilovec in pa Prtovč... — vse naš spomin in zgodovina. Zemlja dveh mož Slovencev, ki sta ljubila svoj narod in Sorško dolino. Vsak zase in po svoje sta jo čustvovala v življenju. Zdaj počivata oba. Mi, ki smo ostali, vemo, kaj je bil zlasti eden, ki mu gre deseto leto počitka, nam Slovence: Evangelist, ki je v teh rajih preživel večino svojih let. Zato je znamenita Selška dolina!

Iz Škofje Loke vodi pot mimo host in zaraščenih gozdov, poleg Sorice skozi Selca in Železnike v Podbrdo in dalje v našo tužno stran... Kako hudo mi je vselej, ko se spominim te naše zemlje onstran Porezna, ob Soči in Kraških brdih! Kako bridko mi pada v dušo zavest, da se vozim po cesti, ki pelje čez mejo k bratom svojim rodinim, h katerim ne smem, ne oni k nam v bratski objem. Pa bi vsi tako radi: mi i oni! Zgodovina in usoda je potegnila črto, ki je krvava poteza sredi našega telesa, krvaveča že skoraj desetletje, ki pa nikoli izkrevavi ne more. Ne more, ne sme,

nikdar nikoli... Ves naš narod se mora zavedati, da biva ob Soči rod, ki je kri naše krvi, rod, ki je stoletja bojeval z nami boj za svobodo, ki pa zanj ni prišla — nego znova zatemnela. A ugasnila ni in ne bo; zakaj vera vase in v pravičnega Boga nam venomer kliče in vzpodbuja: tudi za Vas je solnce, ki vidi in vžari! O bratje onstran mejnikov, tudi nas boli ta rana, Vaša Golgota.

Prelepa je Sorška dolina. Še lepša bi bila, da ni prebrida pot, ki vodi po njej tja čez, tja čez...

DOBRUNJE.

V nedeljo 7. avgusta t. l. smo imeli občinske volitve. Boj je bil vroč. SLS je imela štiri nasprotnike, ki so jo vzajemno napadli. Tudi največje laži so jim bile dobro došle, da bi jo vrgli. SLS je pa imela ves čas volivnega boja mirno vest zavedajoč se, da je v zadnji htreh letih svojega gospodarstva delala vestno in pošteno tako za kmeta ko za delavca in je gotova znane mirno pričakovala ljudske sodbe. Kar smo pričakovali, se je tudi zgodilo. Še več: ne samo, da je obdržala svoje postojanke, temveč se je še okrepila. Izid volitev je bil za nasprotnike naravnost porazen, toliko bolj vesel za SLS, ki je dobila 6 odbornikov (Kmetška zveza 10, Delavska zveza 6), demokrati 5 odbornikov, komunisti in socialdemokrati skupno 4 odbornike. — Cel dan so zlasti generali žerjavovske stranke stali pred volilnim lokalom na pekočem solncu in skušali vjeti še kako kroglico. Ko je bil pa razglašen izid, so se osramočeni poskrili. — Možje volivci! Prva zmaga je izvojevana — čaka nas čez pet tednov 11. septembra t. l. še druga. Vsak pristaš SLS naj dela na to, da bo druga še častnejša. Zato naprej, na delo za pošteno stvar!

DOBRUNJE.

Zahvala. Vsem našim zvestim volivcem občine Dobrunje se za izkazano zaupanje najiskrenejše zahvaljujemo. Kmetje, obrtniki in delavci, ki ste volili Kmetško zvezo ali Delavsko zvezo, bodite prepričani, da bo SLS v občinskem odboru, ki je izšla iz volivnega boja okrepjena, tudi z večjo vmeno delaa za Vaše koristi. — Kmetška zveza. — Delavska zveza.

SENT JURIJ POD KUMOM.

Razno. V kuljanskem pogorju so se pojavile v znatnem številu divje svinje, ki delajo zlasti gorenjevaščanskim posestnikom znatno škodo. Dobro bi bilo, da bi oblast odredila splošen pogon, da se karmo iztrebi škodljiva svinjska zalega. Naš rojak Martin Zupanc je prišel iz Amerike k svojem na kratek oddih. Srčno mu želimo med nami prav prijetno bivanje, saj ga že desettletja nismo videli. — Sentjurski g. župnik Ivan Vodopivec bo sredi avgusta romal na Čehoslovaško na grob sv. Metoda v Velehrad, da se v svojem in v imenu svojih vernih faranov pokloni spominu svetih bratov Cirila in Metoda. Ze sedaj prosimo g. župnika, da bi nam po vrnitvi poročal v društvu o doživljajih na slovenskem severu. — G. Ivan Ferenčak, realec iz Ljubljane slika zastr za gledališki oder v naši društveni dvorani. Idealnemu mladeu najlepša hvala! — V ponedeljek 17. julija je imel dolenski ožak Kum kreden obisk. Večje število častnikov naše vojske (od generala do prostaka) je pohitelo na konjih in peš do Sv. Neže in Sv. Jošta vrh Kuma. Gospodje se niso mogli dovelj nadviti krasnemu razgledu, ki ga nudi Kum. Obžalovali so le, da je cesta iz Radeč do pod Kuma

tako slaba, da so morali svoje avtomobile pustiti sredi pota v Podleševju ob Sopotih. Z malo dobre volje bi se res dala popraviti cesta prav do vasi Malikum, od koder je le še dobre pol ure do vrha Kuma 1219 m.

STARI TRG PRI RAKEKU.

Smrtina kosa. Na svete Ane dan smo pokopali Janeza Matevžiča iz Vrhnike. Bil je 30 let naročnik »Domoljuba«, zvest pristaš SLS in prijatelj katoliških mladinskih organizacij v Starem trgu. Naj počiva v miru!

BEVKE.

Surovost. Preteklo nedeljo zvečer je neki surovež napadel Znidarjevega Ivana, se ve prav junško: iz zasede in za hrbtom. — Napadalec je bil oborožen s kolom in je Ivana težko poškodoval na glavi in po vsem telesu. Menda so zdrobljene celo kosti na levi roki. Orožniki pridno zasledujejo napadalca in upamo, da bo kmalu v rokah pravice. — Pri tej priliki bi pripomnil še tole: Neki fant iz sosednje vasi je večkrat prišel v vas, takole ob nedeljah. Pa je že dobil pismo, naj se nikar več ne prikaže, da je ne dobi. — Ali ni to sramota, da bi miren človek ne smel priti v našo mirno vas? — Teh surovosti mora biti konec in če fantje sami ne bodo pametni, bo potreba drugih potov. In še tole: Ob nedeljah prihaja k službi božji nekaj takih, ki menda menijo, da prihajajo na zabavo v kako beznico. Smeš, glasno govorjenje in vse, kar ne spada v svetlišče Gospodovo. Ne bomo dobri, če bomo skrivali napake; pot doboljšanja vede tam, kjer se napake odkrivajo in tudi — odpravljajo pa čeprav z grenkimi zdravili.

BIZOVIK.

Pretekli teden je izbruhnil pri nas požar in sicer pri Bajtanju. Ogenj se je jel hitro širiti in se imajo sosedje zahvaliti domačim gostilcem in vaščanom, ki so ogenj popolnoma pogasili. Pogorelo je polovico hiše, drugo so deloma rešili. — Prost. gas. društvo Bizovik priredi dne 14. avgusta veliko vrtno veselico z bogatim srečolovom na prostoru gostiln. Janeza Selana v Dobrunjah. Čisti dobiček je namenjen poravnavi dolga nove motorne brizgalne in se preplačila hvaležno sprejemajo.

HOMEČ PRI KAMNIKU.

Pretečeno nedeljo, dne 24. julija smo imeli na Homeču novo mašo, katero je daroval č. g. Albin Martinčič, goriški rojak. Novo mašo je daroval še 17. julija t. l. v Cerovem na Goriškem Na splošno željo faranov se je pa slavnost na Homeču ponovila. Družini Martinčičevi iz arca častitamo, da je v teh težkih časih žrtvovala vse, da je mogel Albin do svojega cilja. Mlademu novomašniku pa želimo v njegovem težkem poklicu obilo uspeha in božjega blagoslova!

DOBOVA PRI LJUBLJANI.

Romarski shodi pri cerkvi M. B. na Dobrovi se prične običajno s 15. avgustom (Veliki Šmaren) in se bodo vršili še naslednje dni: 21. in 28. avgusta ter 4., 8. in 11. septembra (Ime Marijino). Na predvečer ob 8 so vselej pete liturgije z blagoslovom, zjutraj pa ob 6 in 9 služba božja in več drugih svetih maš. Več spovednikov bo pripravljenih. Vabite se častilci Marijini na obisk te že od nekdaj znane, slavne in priljubljene božjepotne cerkve!

SOLČAVA.

Nismo smeli poprej žrebiti orlovske loterije, dokler ni cesta popravljena tako, da zamorete vsi, ki imate naše srečke, dobitke odpeljati s seboj. In zdaj z veseljem poročamo, da je cesta že v takem stanju, da že vozi poštni avtomobil do Kneza (pol ure od Solčave) in da je 31. m. m. že prišel čeden avtomobil v Solčavo! to je prvi od lanskega

povodnji. — Torej tisti, ki imate lanske srečke, do 15. avgusta jih plačajte ali jih pošljite nazaj. Izšrebane številke objavimo.

BOHINJSKA BISTRICA.

Pri županskih volitvah dne 31. julija t. l. je bil soglasno izvoljen za župana dosedanji župan g. Franc Mavrič, pristaš SLS. Od 8 občinskih svetovalcev je 5 pristašev SLS, 3 so samostojni.

STRANJE PRI KAMNIKU.

Pastirji po planinah so se oddahnili in domači tudi, ko je prišlo poročilo, da so v Celovcu prijeli znanega in nevarnega postopača Šlegina, ki je ušel iz kamniških zaporov. — V nedeljo, dne 14. avgusta bo shod volivcev v cerkveni dvorani, kamor pride poročat zastopnik SLS. Pridite v občnem številu!

HAMBORN (NEMCIJA).

(25 letnica.) Slovensko rudarsko društvo sv. Barbare v Hambornu je obhajalo 3. julija 25 letnico svojega obstoja. Ustanovitelj in prvi predsednik društva, ki je bilo prvo v renskem industrijskem okraju, je bil tedanji rektor in žal rano preminuli župnik Köster. Danes obstoji v rensko-vestfalskem industrijskem okraju 26 moških slovenskih cerkvenih društev in 18 ženskih (rožni-venških) bratovščin. In od teh je prišlo lepo številko v Hamborn k proslavi srebrnega jubileja.

Proslava 25 letnice se je začela s cerkveno slovesnostjo zjutraj ob 6 v stari cerkvi sv. Janeza. Skupno so šli slovenski rudarji med sv. mašo k obhajilu. Potem so se zbrali člani pri skupnem zajutreku in ko so v teku dopoldneva dospela društva izven Hamborna, so se udeležili gostje s svojimi številnimi zastavami sv. maše, ki se je brala na prostem. Ob eni se je pomikal slavnostni spre-od akoci mesto; na čelu mu je korakala rudarska godba. Spreveda se je udeležilo tudi nekaj nemških društev.

Ob treh se je začelo v nabito polni dvorani slavnostno zborovanje. Predsednik g. kaplan Baaken je pozdravil najprvo goste-duhovnike, generalnega konzula g. Markoviča, vicekonzula g. dr. Voduska iz Düsseldorfa ter zastopnike hambornskih rudnikov. V slavnostnem govoru se je spominjal duh. svetnik Kalan blagega pokojnega župnika Kösterja, katerega je slavil kot pravega očeta Slovencev, kot plemenitega duhovnika, ki se je veliko žrtvoval za slovensko reč. Po govoru se je vršilo slavljenje jubilarjev, ki so bili celih 25 let zvesti društvu. Bili so to gg.: Jakob Burnik, podpredsednik 22 let, Martin Jug, Jožef Kodela in Franc Orehove; prejeli so častno darilce. Od častitlik, ki jih je prejelo društvo od nemške strani, omenimo še ono g. dekana Vossa in ravnatelja g. Barkinga. G. dekan Voss se je prav pohvalno izrazil o simpatičnem značaju Slovencev, njih ljubezni do domovine, hvalečnosti za vse dobrote, verskom zmislu in lepem petju!

Prav bogati spored godbenih, pevskih in igralnih točk je zagibal slavnosti lep potek. Pohvaliti moramo še nastop slovenske šole iz Gladbecka pod vodstvom g. vikarja Tensunderna.

8 KOČEVSEGA.

Shod v Dragi in Starem Kotu na Kočevskem sta priredila v nedeljo 31. julija narodni poslanec Škulj in oblastni poslanec Peterlin. Prvi je opisal dosedanji uspeh Slovenske ljudske stranke v parlamentu, drugi pa je očrtal program in dosedanje delo oblasne skupščine. Na obeh shodih je občinstvo pazljivo poslušalo in odobravalo izvajanja govornikov. Volivci so obljubili, da se ne bodo dali zvesti nobeni nasprotni stranki in so izražali zaupanje in želje napram poslancem SLS Tudi nek-

dani nasprotniki so uvideli, da je v naši stranki resno in pošteno delo v blagor celokupne javnosti.

OD SV. VIDA NAD CERKNICO.

(Popravek »Kmetiskemu listu«.) Dopisnik »Kmetiskega lista« je poročal, da je SLS dobila pri občinskih volitvah 89 glasov, a resnica je, da jih je dobila lista SLS le 78. Samostojna kmetiska stranka jih je dobila po »Kmetiskem listu« 82, kar pa je še manj res. Lista SKS ni dobila nič glasov, ker te liste sploh ni bilo, saj jo je okrajni glavar razveljavil. Lista, ki jo sedaj »Kmetiski list« proglasa za svojo, je nosila naslov »Kmetijsko-gospodarska-delavska stranka«, ki jo je bil sestavil bivši znani olavski republikanec. Ker je bil zvalil nanjo precej naših poštenih ljudi, zato se mu je posrečilo dobiti nanjo 80 glasov in to ne radi kakšnega prepričanja, ampak le radi vaških razmer. Zlasti cesta, ki jim jo mi tudi privoščimo, je mnoge zmotila, da so to listo podpisali in jo tudi mnogi drugi volili. Mi pa jim povemo da bodo cesto tudi Otavci dobili in to toliko prej, kolikor prej bodo bivšega republikanca pustili in se mu ne dali več motiti. Cesto bo delala država, ta pa ne bo še v republikanskih in Radičevih rokah. Saj se Radiča otrsajo že Hrvatje sami — pa bi šli za njim Otavci! Prav malo bo tako nezavednih. Vsi pametni in pošteni bodo šli pri prihodnjih volitvah z SLS. Dalje piše »Kmetiski list«, da so liberalci dobili 40 glasov, kar tudi ni res. Lista, s katere šteje dopisnik glasove kot liberalne — ni bila liberalna. Je par esdeesarjev res pri nas, vendar pod firmo SDS na bilo nobene liste. Lista, ki jo ima dopisnik v mislih, se je glasila »Neodvisna gospodarska lista«. Nekateri, na tej listi izvoljeni možje-poštenjaki so tudi volili našega župana, kar je zopet dokaz, da niso liberalci, kakor niso oni, ki so jih volili. Tudi o teh smo prepričani, da bodo šli v prihodnjih volitvah z nami, ker bi bilo pač škoda, ako bi kroglice brez koristi metali v kakšno polomljeno esdeesarsko škatljo. — Sv. Vid je in bo ostal v taboru SLS. To so pokazale prejšnje državnozbornske, oblasne, sedanje županske in bodo to pokazale tudi sedanje državnozbornske volitve dne 11. septembra t. l. Vsi poštenjaki in zavedni SLS strankarji le na plan, da 11. septembra izbršemo vsak tak madež, kakršnega bi nam rado prišnilo slovensko Radičevo glasilo.

GORJE.

(Izvolitev župana.) Dne 31. julija t. l. je bil pri nas že tretjič izvoljen naš dosedanji župan g. Jožef Zajc. Za občinske svetovalce smo izvolili 8 pristašev Slov. ljud. stranke. Gospodom od nasprotnih strank ne pomaga noben kompromis, ker jim disciplina naših odbornikov prekriža vse račune.

VELIKE POLJANE.

Umrli je eden najodličnejših naših vaščanov, dolgoletni občinski odbornik kin cerkveni ključar, posestni kin gostilničar, g. Matija Andolšek. Pred eni min pol letom je pokojni oslepel, a kljub temu je bil vedno vesel, zgovoren in se je z vsakomur rad pogovarjal. Bil je vedno dober in zgleden oče svojim otrokom. Pokoj njegovih plemenitih duši!

TREBELNO.

Strela. V noči od 3. na 4. avgust je strela udarila v gospodarsko poslopje Julijane Novak na vas. Pôd je zagorel, kakor bi bil polit z bencinom, da na kako rešitev poslopja ni bilo misliti. Ker so krog in krog v najbližji bližini hiše in poslopja sosedov, večinoma s alamo krita, je bila velika nevarnost, da zgori vsa vas. Hvala Bogu, da se je ravno tedaj vila močna ploha, ki je pogubonosnim iskram, raznašanim od viharja, vzela njih unič-

jočo moč. Ker so trebelski gasilci pridno gasili, se je požar omejil, da ni zgorelo drugega, kot ome-pôd in vse, kar je bilo v njem. Škoda je velika, zlasti še zato, ker je zgorela tudi prav vsa pšenica, ki so jo bili pripravili za mlačev. Zavarovalnica bo izgubo le deloma pokrila. — Ni pa obiskala šiba božja le trebelske vasi. Gorelo je tudi v Lahnici in še na drugih krajih se je v temni noči žarilo nebo. Hvala Bogu, da ni bilo še toče, ker bi bilo potem vničeno vse. Tako pa je nali v sam izsušeni zemlji veliko koristil. V jutro se je vihar ponovil in je zopet nekje v bližini zagorelo. Bija je to res žalostna noč.

LIPOGLAV PRI ŠMARJU.

Neurje. V sredo, dne 3. avgusta popoldne je tukaj grmel in treskalo, da je bilo groza. Strele so švigale na vse strani Strele je udarila tudi, neko brat v bližini vasi Veliki Lipoglav in ubila psa, ki je bil pribežal pod drevo. Med treskanjem in nali v om je zadivjal silen vihar, ki je povzročil mnogo škode zlasti na sadnem drevju. Bodi omejen samo en slučaj! Posestniku Nikolaju Urbiš iz Sel je vihar s koreninami vred izruval star debel oreh, ki bi bil letos obrodil nad šest sternih orehov. — V naslednji noči med 3. in 4. avgustom se je med neprestanim bliskom in gromom vila ploha s točo, ki pa, hvala Bogu, ni napravila posebne škode. Treska in hudega vremena reši nas, Gospodi!

LEŠNO BRDO PRI VRHNIKI.

Zegnanje M. B. na Lesnem brdu se bo vršilo v ponedeljek dne 15. t. m. — V torek 16. t. m. bo ravnotam ob 7 zjutraj opravilo sv. Roka.

HRASTJE PRI KRANJU.

V naši občini tudi letošnje leto nismo imeli občinskih volitev, ker je bila vložena zopet in že tretjič samo lista SLS ter za župana ponovno izvoljen dosedanji župan Matevž Zmrzlikar, pristaš SLS. Koliko bojev so imeli pri občinskih volitvah po raznih okoliških občinah, nepotrebnega dela, jeze, zavisti, sovraštva itd. Pri nas je vse to odpadlo. Bog daj, da bi po tej lepi in mirni poti naš občani še dolgo hodili. — Naše Kmetijsko društvo se dobro giblje. Zopet smo si nabavili dva nova stroja: mlatnico za žito s dvema čistilnikoma in posebej mlatnico za deteljo. Vse to nas je stalo preko 40.000 Din, za kar imamo precejšnje pokritje. Da pa bo pokritje popolno, priredi društvo v nedeljo 14. t. m., v slučaju slabega vremena 15. t. m. popoldne ob 3 na vrtu posl. Brodarja veliko vrtno veselico z bogatim srečolovom. Dobitki: tela, ovce itd. Vse okoličane na to prireditve opozarjamo, da ne zamude ugodne prilike.

SV. PETER POD SV. GORAMI.

Pitno vodo, ki so jo prebivalci tuk. vasi tako pogrešali, dobimo v kratkem času z novim vodovodom od 20 minut oddaljenega vreleca v Čehovcu. — Gasilno društvo si je dalo k gasilnemu domu, ki je bil pred par leti dograjen, postaviti lep in okusno izvršen stolp. — Delo pri stavbi društvenega doma »Kat. prosv. društva« krepko napreduje. Dom bo čez par tednov že pod streho. Zrebanje loterije tukašnjega »Kat. prosv. društva« se bo vršilo dne 14. avgusta. Izid zrebanja prinese tudi »Domoljub«.

JEZICA.

Sijajna zmaga SLS. Volilna borba je končana z velikim uspehom SLS. Vse druge stranke so nezadovale, zlasti Žerjavovci, dočim je SLS znatno napredovala. Dobila je toliko glasov, kakor dosedaj še nikdar. Pri zadnjih občinskih volitvah l. 1924 je dobila SLS 234 glasov in 15 odbornikov, pri letošnjih oblasnih je naraslo na 258 glasov, a v

J. M.:

Gmotno vprašanje duhovščine

ali kdo je kriv, da je tako.

Zadnjič smo povdarjali, da je gmotna oskrba duhovnikov sedaj nezadostna. Pozneje bomo še našli priliko pokazati, da je gmotno stanje v mnogo slučajih naravnost bedno.

Pred vojsko tega ni bilo. Niso bili duhovniki ravno sijajno preskrbljeni, saj je znašala povprečna kongrua (držav. plača) s starostnim dokladami vred samo 1.500 zlatih kron, dočim je bila plača za uradnike od 11. do 8. čin. razreda povprečno za 100 odstotkov višja — 3.000 zlatih kron. A vendar tudi duhovni so zamogli stanu primerno živeti.

Sedaj stojé duhovniki v tem oziru pred vprašanjem, ki je tako pereče, da nujno zahteva rešitve.

Kdo je kriv, da so se razmere tako spremenile?

Tista dva činitelja, ki sta pred vojsko donášala k oskrbi dušno-pastirskega duhovništva, sta več ali manj odpovedala.

Pasijonirani krajevni prejemki so se vsled raznih vojnih sprememb — slabše valute, odkupa bire, previsoko določenega zemljiškega donosa — znižali povprečno na kakih 50 odstotkov, ne povsod in ne za vse duhovnike, za nekatere pa še v višjem odstotku.

Ti domači prihodki so se velikokrat nepravilno pretiravali, včasih iz nevednosti, včasih iz sovraštva. Ako se pa tudi vse skupaj vzame, ni bilo v Sloveniji niti pred vojsko teh krajevnih prihodkov posebno veliko. To pa raditega, ker je zlasti v ljubljanski škofiji, ki je po večini hribovita, veliko majhnih in novih župnij, ki so bile ustanovljene šele pred dobrimi 100 leti. Povedali smo že, da so pred vojsko znašali ti dohodki nekako eno tretjino tedanje skupne kongruje, dve tretjini je plačevala država. Po vojski je razmerje še slabše. Po zakonu bivše Avstrije z dne 28. marca 1918 so znašali krajevni dohodki 18½% — 109.356 Din — in državno doplačilo 81½% — 480.970 Din. Če tudi zaradi menjajoče se valute, te številke ne pokažejo pravega razmerja, znašajo vendar v resnici krajevni dohodki povprečno komaj eno osminko predvojne plače. Iz tega sledi, da je res nepošteno, če so na kaki večji in kaj boljši župniji večji krajevni prihodki iz tega takoj sklepati: povsod so taki, duhovni ničesar ne potrebujejo!

In v tem tiči korenina zla, da pri nas večina duhovščine ni bila vzdrževana iz domačih dohodkov, kakor recimo normalno v Slavoniji ali Banatu, ampak po večini od

nedeljo je dobila 274 kroglic in 16 odbornikov. Vaše ljudstvo je vztrajalo in dobro odgovorilo na pisarijo »Jutra« in »Domovine«. Laži, ki sta jih trosila ta dva lista, so največ škodovala žerjavovcem, ki obupani gledajo, kako se potaplja njihova »gospodarsko« firmo popleskana barka. Može in fantje, hvala Vam. V nedeljo 11. septembra pa zopet na volišče k volitvi poslancev. Tedaj pa bo naša skrinjica druga, ki bo zopet prva.

države. Samo v Dalmaciji in v Bosni je bilo še slabše.

Kako pa sedaj država izpolnjuje to svojo nalogo? Če smo rekli, da so krajevni prihodki okrnjeni za 50 odstotkov, pa plačuje država celo dobrih 30 odstotkov manj, kakor je plačevala pred vojsko.

Na posameznega dušnega pastirja pride v Sloveniji povprečno 5.360 Din dušavnega izplačila. Ta znesek bi moral biti 3-6krat večji kakor je sedaj, da bi dosegli duhovni one prejemke kakor so jih imeli l. 1885 — pred 40 leti ali pa tik pred vojsko. Za nekatere duhovnike pa, ki so bili v svoji plači skoro izključno na državo navezani, bi moral biti 4krat, nekatere 5krat, za nekatere kakor penzioniste več kakor 5krat večji, kakor je sedaj.

Da stoji slovenska duhovščina pred tako perečim gmotnim vprašanjem, tega je največ kriva država, ker ona ne stori svoje dolžnosti, ne nasproti kat. Cerkvi v obče, še posebno pa ne nasproti slovenski duhovščini. Konec prih.

Zgodovina dežnika.

Zgodovina teh dveh branilcev solnce in dežja sega daleč, daleč nazaj za več tisoč let. Tovrstno streho najdemo že na slikah, ki predstavljajo Ninive (okoli 1500 let pred Kristusom), glavnega mesta Babilona in pozneje Asirskega kraljestva. Tudi v vseh vzhodnih pokrajinah so poznali tako streho stoletja pred Kristusovim rojstvom. Služila pa je mnogo bolj za znamenje časti in dostojanstva, kakor pa resnične potrebe. Le kraljem in vladarjem so ga sužnji in služabniki držali nad glavo ob dežju in solncu, kakor to vidimo na starih perzijskih slikah.

Na vzhodu velja solnčnik oziroma dežnik še danes za znak osebne časti; kitajski mandarin n. pr. gre na cesto le v spremstvu svojega sluga, ki mu nosi solnčnik ozir. dežnik. V zahodnih deželah pa je solnčnik ozir. dežnik prišel samo do resnične uporabe.

Pri starih Grkih in Rimljanih, ki so solnčnik ozir. dežnik privzeli od orientalcov, je veljal kot znamenje ženskih kapric in ničemurnosti. V času razpada teh velikih držav je mladina nosila solnčnik ozir. dežnik prav rada na izprehod.

Prvotne tovrstne strehe so bile — veliki palmovi listi. Šele pozneje so jih izdelovali iz blaga, ki se pa prvotno niso dali odpirati in zapirati, nego so jih nosili vedno odprte. Kmalu so pa znali tudi take izdelati, ki so se dali razpeti in zložiti.

Z zatonom rimskega cesarstva pa je prišel solnčnik ozir. dežnik za dolgo časa iz rabe.

V Nemčiji slišimo o njem šele v času Karola Velikega, ko je l. 800 po Kristusu njegov učitelj Alkuin podaril solnograškemu škofu Arnu »streho za varstvo glave pred dežjem«.

Sto do dvesto let pozneje je prišla taka streha pri cerkvenih slovesnostih do porabe.

Beneški dož je v 12. stoletju imel vselej, kadar se je podal iz svoje palače, posebnega nosača za solnčnik ozir. dežnik.

Ta pa je bil tudi prav posebno dragocen. Kakor se da sklepati po sliki, je tudi papež prišel na cerkveni zbor v Konštanci (v letih 1414—1418) v senci velikega solnčnika.

Okoli l. 1600. so pričeli v Italiji rabiti dežnik kar splošno. Odtod je kmalu našel pot tudi na Francosko. Na Angleškem, kjer se je prvič pojavil v začetku 18. stoletja, pa ni kmalu našel prijateljev. Znan človekoljub John Hamway, ki je hotel rabo dežnika utemeljiti iz zdravstvenih ozir. je z lastnim zgledom hotel navdušiti še druge zanj. Letal je tako rekoč podnevi in ponoči z dežnikom okoli. Njegova vztrajnost je imela tudi uspeh: dežnik se je tudi na Angleškem udomačil.

L. 1755. je prinesel nürnberski trgovec pravi angleški dežnik v svoje rojstno mesto, ki je tako ugajal, da so si ga nabavili vsi premožnejši meščani. Največjo slavo je užival solnčnik ozir. dežnik v Bledermeierjevi dobi (koncem 18. in v zač. 19. stol.). Nosili so ga za resnično potrebo, pa tudi za obrambo proti psom.

Naši narodni rdeči, modri in zeleni dežniki s šibami so se morali kaj hitro umakniti modernim izdelkom.

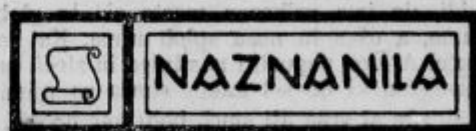
Zrna.

Le po izvržitvi dobri sklepi
zadobe veljavo in so lepi.

Kdor báha se z lepoto
udarjen je s slepoto.

Če imaš dinar, si vesel,
če sto jih je, si se prevzel,
če imaš tisoč, si košat,
a pet tisoči si že rogat.

Misli zmerom in povsod
da iz solz doline
revčke, bogatine
vodi ista pot.

n Vsaka objava prireditve, pri kateri se običajeno pobira vstopnina stane tolikokrat po 25 par, kolikor besedi ali številki obsega. Denar se mora vposlati naprej, lahko v znamkah. Brez vnaprejšnjega plačila se objava ne priobči.

n Orlovski odsek pri Sv. Frančišku Ksaveriju priredi v nedeljo 14. avgusta svojo telovadno prireditev na prostem. Ob pol 10 sprejem gostov v Radmirju. Popoldne ob pol 3 javna telovalba. Prijatelji orlovske mladine, pridite, ne bo vam žal. Bog živi!

n Orlovska srenja v Hrušici. Vsled občinskih volitev se 7. avgusta ni dovolil štafetni tek, zato se bo isti vršil v ponedeljek dne 15. avgusta (Vel. Smaren) ob pol 5 popoldne na isti progi, kakor je bilo zadnjič naznanjeno. Po štafetnem teku se bo vršila tekma za prehodno srenjsko darilo. Prosimo za obilno udeležbo od strani občinstva. — Odbor.

n Krtina pri Dobu. Vsem častilcem sv. Roka v vednost: Na dan sv. Roka 10. avgusta prva av. maša ob 6, druga ob pol 8, procesija z Brda in tretja ob 10. Dvakrat darovanje za cerkev. V

KAZEN ZA „JUNAŠTVO“.

(Resnična zgodba. Napisal Tone Podklanšek.)

III.

Hitrih korakov je stopal po znani mu poti proti cerkvi, katera je bila oddaljena kakih deset minut od poslednjih vaških koč. Krog cerkve je tiho snivalo pokopališče in v grobovih toliko rajncih vaščanov, katerih veliko je Alfonz poznal tudi osebno. A njega niso v tem trenutku motili spomini na pokojne. Vino je zmešalo zdravo razsodnost, misli so se motale kakor niti na klopčiču. Vedel je edino tisto glavno, po kaj je šel, vse drugo je šlo mimo njega. Sto dinarjev v pol uri — to je nekaj — in kar je glavno — pokazati pogum in neustrašenost; to je šumelo v njegovi glavi.

Na samotno znamenje, ki je stalo ob poti, se še bzrl ni in kmalu je stal pred železnimi vrati pokopališča. Tedaj se mu je pa bližnja okolica vendar pokazala v nekoliko drugačni luči, kakor si jo je preje predstavljal. Belina zvonika se je strahotno ertala v temi, in križ in kamen, s katerim je bilo na gosto posejano pokopališče, je nehote vsiljeval neprijetne misli v glavo pogumnega Alfonza. Nekoliko je pomislil, zakaj pijanost je v tem trenutku precej popustila. Toda misel, kako bi se osmešil, ako bi pokazal strahopetnost, ga je bodrila in odprl je vrata ter vstopil.

Dolgo je iskal med orodjem svečnik; vse drugo je otipal z rokami, le svečnika ni našel ne enega. Takoj mu je padlo na um: »France je vedel, da ni svečnikov tu, zato je stavil. A, kaj to!« je zamahnil z rokami, »stave bi itak ne plačal... šel sem pa vendarle.«

Kaj naj nese sedaj? Lopato? Vrv? Oho, to se pa najde pod vsakim skednjem! Nosilnice? Da, male nosilnice so najpripravnejše. Pograbi le-te in hajdi z njimi.

Do znamenja je šlo brez ovir; prijetno si je prepeval pesmico in naglo hodil, a pred znamenjem — glej spaka — stoji nekaj beli ženi podobnega. Alfonz je obšla groza in korak mu je zastal. Čudna prikazen stoji in molči, ne gane z udom, strmi nanj, a Alfonz vidi, da ima prikazen mesto oči le globoke temne jame, a ušes in nosa sploh nima. Kaj je to? Že je hotel Alfonz popustiti nosilnice in steči, pa se spomni zasmeha, ki bo šel kakor senca za njim.

»Če si vrag ali smrt, bodi kar hočeš... jaz grem naprej,« si je mislil Alfonz in stopal. Korak pa, kakor je bil počasen, je le prehitro približeval junaka k pošasti. In zdaj, ko je bil že čisto blizu, je razločil,

da drži roko dvignjeno nad glavo, in ta koščena roka je vsa črna kakor od zemlje. To ni živa pozemska stvar, to je... Bog si ga vedi kaj!

»Da bi se prikazen vsaj zgenila,« je šepetal v mislih... da bi vedel, ali je človek ali kaj...«

Prikazen pa je le nemo strmela vanj.

»Ne oplašiš me pa ne,« je kriknil skoro divje. »Ne izognem se ti, ampak ti mi pojdeš s poti, pa če te...«

Odločno je stopil proti zagonetnemu bitju, dvignil lahke nosilnice nad glavo in kriknil z divjim glasom:

»Če si človek ali duh, jaz te udarim!« Obenem je loputnil z vso silo po prikazni.

Nekako čudno je zaropotalo, kakor da se je sesul okostnjak; vsaj Alfonzu se je tako zdelo, ali zmenil se ni zato, četudi se je belo oblačilo prečudnega »bitja« omotalo okrog nosilnic, in z njim vred tudi koščeno grodje. Zadel je nosilnice na rame in odhitel naglih korakov proti gostilni.

»Na, tu imate dokaz in vaše strašilo,« je zaklical Alfonz, in vrgel vse skupaj na tla. »Žonta, daj vinal«

Bučen smeh se je razlegnil po sobi na njegov prihod.

»Ampak to ni svečnik, Alfonz!« je hudomušno opomnil France. »Ne dobiš stave: jaz sem stavil na svečnik.«

»Pojdi se solit, ti in tvoj svečnik in staval« je zakričal jezno Alfonz. »Ti si vedel, da ni svečnikov... toda sel sem pa.«

»Ha ha, Alfonz, pa si trepetal pred rjuho, ha ha!« »Kdo je trepetal? Ti, zgaga grbasta, si trepetal!«

»Že dobro, Alfonz, sedaj verjamem, da si pogumen, zato pa nesi »pare« nazaj; tako čudno je, ker je to tukaj...«

Alfonz je pil, nato pa pograbil nosilnice in jih zanesel v mrtvašnico.

IV.

Minilo je nekaj dni in prišla je nedelja. O tistem dogodku so govorili po vsi vasi in se hudomušno smejali na račun Alfonza. Dasiravno je bilo to nekaj surovega in neobičajnega, kar se ni zgodilo do sedaj, vendar ni nikdo rekel žal besede o storilcu. Alfonzu je bilo še prijetno slišati kako zbadljivo, češ, govore pa vendarle o meni. Zato je sklenil svojo »slavo« še povečati, in to takoj, da ljudje ne pozabijo nanj.

Proti večeru se je vrnil od nekod že zelo opit; z njim je bil tudi eden njegovih najboljših prijateljev. Sedla sta v domačo gostilno in dolgo ponavljala svoj posel, da dobita dovolj trdno podlago za izvršitev svojega tajnega namena. Nekoliko pred desetimi podreza Alfonz svojega tovariša in oba zapustita gostilno.

Na vasi je bilo veliko število fantov, ki so stali v krogu in se pogovarjali. Ne meneč se zanje sta odšla po poti, ki je držala proti cerkvi.

Razno.

Čudna navada. V Arabiji je kralj Ibn Sa'ud, ki si je osvojil tudi znani dve sveti mesti, Meko in Medino. Prej je bil zelo preprost, sedaj je pa vpejil navade, ki v moder. nil časih niso več običajne. Kdor pride k njemu, ga mora poljubiti na nos. Ker je Ibn Sa'ud zelo velik, mora skoraj vsake stopiti pri poljubi na prste, in se zelo čudno vidi, ko telovadljivo tlačijo vi starčki pred njim.

Lep prestol. V Afriki je dežela Uganda; tam je plemo, ki mu vlada vladar z lepim prestolom; ves dan sedi na njem. Močen zamorec se mora skloniti in vladar se mu usede na hrbet; črnc je obrnjen proti drevesu, ob katerem stoji drug črnc, ki prvega podpira. Ko se utrudita, prižeta druga dva na vrsto. Tako gre naprej. Pa morajo pri izmenjavi še zelo paziti, da se Njegovo Velikanstvo ne pretrese preveč.

Dleskanje. V Južni Afriki je narod Kafri, razdeljen na več plemen. Nekatera plemena niso skoraj nobenih besed, temveč samo z jezikom dleskajo. In se izbora razumejo. Ravno tak, kakor smo svoj čas pisali, da v Afriki tudi bobnajo in da imajo bobnjenje za brzojav. Tako se med vojsko skoz vso Afriko bobnali, da se je potopila velika ladja. Neki Evropejec, ki je živel med njimi, je šele čez 14 dni zvedel, da je bila to velika ladja »Lusitania«.

Odtiski prstov. Sedaj imajo pri sodiščih, na policiji itd. navado, da mora obtoženec ali zločinec odtisniti prst na vosek ali papir. Te odtiske hranijo, da dotičnika lahko zmeraj spoznajo in ga zasledujejo. Največ jih imajo v New Yorku, nad pol milijona. Mi mislimo, da je to moderna stvar. Pa ni; odtiske prstov kot spoznalno sredstvo so poznali Kitajci že 400 let pred Kristusom.

aprilu je dobila cerkev sv. Roka 3 nove bronaste zvonove. Ker vsota za nove zvonove še ni krita, se vsem romarjem toplo priporočamo. Vsem darovalcem bodi sv. Rok plačnik!

n Šolske sestre v Repnjah naznanjajo, da bo ptovrjen 1. okt. 1927 štirimesečni tečaj, ki bo obsegal kuhanje (vkuhanje sadja in zelenjavi, v kolikor je v tem času možno), šivanje ročno in strojno, krojno risanje in najvažnejše pojme iz vzgojeslovja. Prosilke, ki se žele udeležiti tega tečaja, naj se zglase najkasneje do 30. septembra t. l. Tudi se sprejemajo gojenke za ljudsko šolo, kjer je poleg drugih obveznih predmetov poučujejo v raznih ročnih delih in na željo tudi v glasovirju in hemšhini. Pojasnila glede plače daje predstojništvo šolskih sester v Repnjah, pošta Vodice nad Ljubljano.

n Prostovoljne gasilno društvo v Žužemberku priredi v nedeljo, dne 14. avgusta t. l. ob 11 dopoldne v trgu skupno gasilsko vajo ob sodelovanju

gasilnih društev: Ambrus, Hinje, Krka, Muljava, Zagradec, Dobrnič, Kočevje, Kela-Šumberk. Št. Vid pri Stični. Vaja obeta biti pri tolikem številu društev zelo zanimiva in poučna.

Trebanjsko orlovsko okrožje

vabi

na celodnevno prireditve v nedeljo,

14. avgusta 1927

V SENT JANZU NA DOLENJSKEM.

Dopoldne sv. maša ob pol 11, nato mladinsko zborovanje. — Popoldne ob pol 3 litanije, ob 3 javna telovadba. — Po telovadbi prosta zabava. Sodeluje godba iz Krmelja.

Romanje v Lurd.

Odhod iz Ljubljane 16. avgusta preko Jesenic, Avstrije v Švico. Maria Einsiedeln en dan. v Francijo, Lyon-Ars en dan, Paray le Monial pol dneva, Lurd štiri dni. — Nazaj grede postane v Marseille in Genovi po pol dneva, v Milano en dan. — Preko Postojne prihod v Ljubljano 28. avgusta. — Vožnja s prehrano in prenočiščem stane v II. razredu 3800 Din, v III. razredu 2800 Din. — Prijave sprejema Prva slov. potovalna pisarna

JOS. ZIDAR — Ljubljana, Dunajska cesta št. 31 — telefon 27—59.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

Kakih deset korakov od poti, po kateri sta pravkar odšla naša znanca, sta ležala na vrtu v prijetnem hladu dva fanta. Bila sta soseda in prijatelja že od mladih nog, vedno bolj samosvoja, za hrupno družbo hladna, zato tudi nocoj, četudi je bil nedeljski večer, nista šla med svoje sovrstnike na vas in sta rajši kramljala sama med seboj. Alfonz in njegov prijatelj Maks ju nista opazila, a ta dva, ležeča skoro tik poti, sta ju videla. Ker je bil Alfonzov »junaški« čin še vedno najnovejše novo v vasi, sta tudi ta dva imela tisti dogodek baš v mislih. Sedaj sta takoj uganila, kam ju vede pot in Tone, ki je veljal in tudi v resnici bil bistroumnejši od Matevža, takoj opomni:

»Novo neumnost napravita.«

»Zakaj? Saj ne veš, kam sta namenjena.«

»Stavim, da gresta v mrtvašnico in tudi, da prazna ne prideta nazaj. Malo potrpi, boš videl.«

»Tako neumna menda nista,« je menil Matevž.

»Toliko sta! Posebno sedaj, ki jima vino meša glave. Za Alfonza bi bilo mnogo bolje, da ni šel v mesto.«

Alfonz se je namreč učil svoje obrti v mestu, kjer je zašel v slabo družbo, ki mu je izpodrinila iz srca mnogo lepih nauk, tako da sedaj večina vaščanov — posebno starejših — ni soglašala z njegovimi narozi. Dokaj mladeničev se je navzelo njegovega duha, najbolj pa je vplival na Maksa. Prej tako dober in pošten fant, je kmalu postal drugačnih misli in povsem sličil Alfonzu. Istih let sta bila, oba to leto pri naboru in oba tudi sposobna za vojaški stan.

»Pravijo, da je bil mojster predober in premehek z njim,« je opomnil Matevž.

»Morda. Toda jaz pravim, da mojster ni popolnoma nič kriv pri tem. Ako ni imel pred očetom nikdar strahu, ga bo pozneje kdo drugi tem manj strahoval. Svoje glave in trmast je bil še mlad; ne misli, da bo sedaj boljši.«

»Škoda fanta, ker je tak.«

»No da. Sicer pa ne smemo soditi, sedaj je še mlad, mogoče ga leta spobrunejo in — če dobi ženo, ki bi ga znala držati v primernih mejah.«

A dolgo jima ni bilo dano tako pogovarjati se. Alfonz in Maks sta se vrnila in s svojo surovo šalo vzbudila nemir in ogorčenje med vasovalci. Trdo sta stopala po ne gladki poti, v rokah noseč velike

mrtvaške nosilnice in na njih nepobarvano veliko krsto, katera je bila vedno pripravljena za morebitno naglo smrt. Nesla sta oboje proti gostilni ne meneč se za nevoljne opazke navzočih fantov.

Prišedšima v gostilno je zdrknilo Maksu iz rok in rakev je z velikim ropotom padla na tla.

»Razbij se!« je kriknil Maks in se opotekel za mizo.

»Na, tu imatek reče Alfonz in se ozre po navzočih v prepričanju, da ga vse občuduje. Gotovo je pričakoval občega odobravanja in hvale za svojo iznajdljivost, s katero je menil, da je napravil najboljši dovtip.

Tu pa ga je čakalo razočaranje. Gostilničar Žonta je postal resen in nevoljen. Alfonz pa je menil, da te poteze na obrazu Žonte povzroča le zadržan smeh, zato veselo stopi proti njemu.

»Mi smo fantje, kaj?« zakliče, misleč, da je vsaj v njem našel človeka, ki soglaša z njim.

»Vi ste fantje, da,« reče Žonta s poniževalnim očitkom v glasu. »Še bolje pa: ti si fant! — Kaj pomeni to tukaj?«

»Kaj pomeni!...«

»Veš, Alfonz, teh komedij je dovolj. Jaz ne pustim tega, da bi se take reči nosile v mojo hišo; dovolj je bilo zadnjic. Ti morda misliš sedaj vsako noč nositi to na vas, ko vendar vidiš, da to ni umestno in da naj bodo reči na mestu, kamor spadajo. Pogledj, pokrov je že pokvarjen.«

»Kaj te to briga? Naj bo pokvarjen! Kar razbije naj se!« je kričal in v podkrepitev svojih besedi sunil parkrat z nogo v pokrov, ki je ležal na tleh. »Na, tu imaš, nak!«

Tedaj je pritekla v sobo tudi gostilničarka, katero je pogled na krsto in Alfonzovo ravnanje tako razburilo, da je obsula storilec z besedami, kakršne so ji ravno prišle na jezik. Alfonz je bil užaljen v svojem ponosu. Pograbil je nosilnice in jih nesel pred hišo, kamor je sledila tudi rakev.

»Čakaj, Žonta in tvoja baba! Kesala se še bosta!« Vprašal je po Maksu. Ko pa je izvedel, da je tega njegov brat skoraj nesel domov spat, se je obrnil od fantov, v katerih je videl le svoje protivnike in nasprotnike, ter lezel počasi nekam po temnem vrtu, zadevaje se v temi ob drevje.

(Dalje sledi.)

Berseda krompir. Zadnji smo poročali, da pride beseda krompir iz nemške besede Krummbirne — larva hruška. Prijatelj našega lista pa nam sporoča, da to ne bo res, ampak da prihaja beseda iz nemške Grundbirne (zemljiška hruška).

M, va, ki in u. Če si v srednji Afriki te besede zapomniš, že veliko znaš. M pomeni ednino, va množino, u deželo, ki jezik. Recimo, da je tam narod Džaga; Mžaga se imenuje eden od tega naroda, Vadžaga več ljudi ali ves narod, Udžaga dežela, kjer prebivajo, a kidžaga jezik, ki ga govorijo.

Zvonovino imenujemo mešanico kovin, iz katere so pred vojno vlivali zvonove in so jih začeli sedaj spet vlivati. Mešanica obstoji iz 80 delov bakra in 20 delov kositra (cine).

Zrak. Na kvadratni meter morske površine pritiska zrak s težo 10.336 kg in dvigne steber živega srebra 760 milimetrov visoko. En liter zraka tehtja 1 gram in 293 tisočink grama.

O joj! »Oče, kaj je pa to, predniki?« — »No, to so tisti, ki so bili pred nami. Jaz na primer sem tvoj prednik, tvoj stari oče tudi.« — »Ja, oče, zakaj so pa potem ljudje na svoje prednike tako ponosni?«

Španski kralj Alfonz XIII. je praznoval letos 25letnico svojega vladanja. Od vseh strani je dobil čestitke, najpeše od papeža. Španski kralji veljajo še zmiraj nekakšni zaščitniki katoliške cerkve.

Meh za smeh.

Fina gospoda. Gospa: »No, ali ste osnažili vso medenino in druge svetle stvari?« — Služkinja: »Že, samo vaše zapestnice in prstane še ne.«

Sodnik: »Zakaj ste zažgali posestvo vašega delodajalca?« — Obtoženka: »Moj fant je namreč pri požarni brambi, zato bi bila rada videla, če se zna hitro zasukati.«

Edini preostali. »Tako, vi ste edini preostali od potopljen ladje? Povejte no, kako ste se rešili?« — »I kako, zamudil sem in parnik je brez mene odplul.«

Škotska reklama. Neki trgovec na Škotskem, kateri je bil silno skop, je imel malo prometa v svoji trgovini. Pa si je izmislil ter dal v časopise naslednjo reklamo: »Vsakemu, kdor pri meni kaj kupi, navržem prižigalnik ali pa obešalnik.« — Naslednji dan je bilo polno kupecov, da bi videli, kaj bo podaril v svoji velikodušnosti. Ti dve darili pa sta obstojali v eni vžigalici in enim žebljem.

Napačno razumela. Gričarica je pripovedovala, kako je bilo, ko je pri nji gorelo. »Moj mož je bil v gornjem nadstropju, ko je pričelo goreti in ni se mogel drugače rešiti, kot po vodovodni cevi.« — »To mora biti vaš mož suh,« je pripomnila ena okoli stoječih.

Saj se da pomagati. Gledališki ravnatelj: »Ne, vaše igre ne morem uporabiti. Je predolga za oder.« — Pisatelj (začetnik): »Nič ne stri. Ali se ne da oder podaljšati?«

V odgovor na »Naznanilo«. (Št. 26, str. 419.) Ta, ki je »Naznanilo«, ki je v »Domoljubu«, ki je v četrtek, ki je bil 30. junij, izšel, stalo, sestavil, zaslužil večjo nagrado. — Naročnik »Domoljuba«.

Nadzornik je prišel v šolo. Bil je zelo zadovoljen z odgovori učencev. Na zadnje je rekel: »O, ko bi mogel biti še enkrat šolski učenec.« Po kratkem odmoru je vprašal Franceta: »Ali veš zakaj si to želim?« — France pa je bušnil: »Zato, ker ste že vse pozabili, kar ste znali.«

Vozni listek, prosim. »Vozni listek, prosim« je rekel vratar nekega velikega kolodvora mogočnemu gospodu, kateri je imel letno karto in bil mnenja, da je tako poznan, da mu ni potreba to več praviti. »Moj obraz je vozni listek,« je rekel gospod nekoliko nevoljen. »Res?« je odvrnil vratar. »Dobro. Toda jaz imam nalog, da vsak vozni listek preščipnem.«

Mlad odvetnik, ki ni imel nobenega posla, se je delal, kot da bi imel dela čez glavo. Ko je neki dan zopet šel od doma, je na vrata obesil tablico z napisom: »Vrnem se v eni uri.« — Ko je prišel domov, je našel poleg onega stavka zapisa: »Čemu le?«

Mati, (ki je zaman pela otroku, da bi zaspal): »Zakaj pa ne zaspiš?« — Pavelček: »Čakam, kdaj boste prenehali peti.«

*

Učitelj: »Tomaž, pojdi k zemljevidu ter pokaži razredu, kje je Avstralija.« — Tomaž je šel in pokazal. — »Kdo je našel Avstralijo,« je vprašal učitelj drugega učenca. Ta se je pa odrezal: »Tomaž.«

Globoko potrti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da so naš preljubi soprog, oče, ded, stric in tast, g.

Janez Kozjek

kovaški mojster

dne 4. avg. ob pol 10. dop. prevideni s sv. zakramenti v Gospodu zaspali. — Pogreb nepozabnega se je vršil v soboto 6. avg. ob 10 dopoldne.

Moste, dne 4. avgusta 1927.

Žalujejo ostali.

Najuspešnejše sredstvo za refo domače živali je brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebilev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 skat. 46 Din, 10 skat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4

Najpopolnejši

STÖWER

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki

L. Baraga,

Ljubljana

Seienburg. ul. 6/1.

Brezplačen pouk. 15 letno jamstvo.

»HELGOLIN« krema

vsebuje največ maščobe in daje čevlju sijajen blešč. — Se priporoča za svoj izdelek A. KNIFIC, Ljubljana, Šiška — Šolska ulica št. 244. 6067

„Domoljubov“

Mali oglasnik

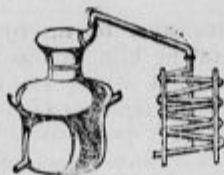
Vsaka drobna vrstica velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmet. potrebščine ali prodajo svoje pridelke ali iščejo poslov ozir. obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Hlapca za župnišče,

spodobnega za vodstvo kmetije, sprejemem takoj. Želim priporočilo domačega župnika in pismeno ponudbo z navedbo zahtev. Župnik Stari trg pri Ložu.

Naprodaj

2000 komadov strešne opeke (rdeče) nove in stare. Istotam 3 konji za vožnjo z vso opremo. — Več se poišče pri IVANU SAJOVIC, trgovcu v Gorenjem Logatcu št. 48.

Bakrene kotle

za žganjekuho in brzoparilne

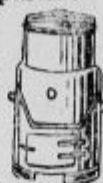
izdeluje

solidno in

po konkurenčni ceni tvrdka

Jos. Otorepec,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

Usnje.

Velika zaloga raznovrstnega usnja in podplatov lastnega in tovarniškega izdelka, vse najboljše kakovosti, kakor tudi raznovrstne čevljske potrebščine in čevljarstvo orodje nudim po najnižjih dnevnih cenah. — Sprejemam v stroj in kupujem vsakovrstne surove kože.

➔ Za obilen obisk se priporoča ➔

Franc Erjavec — usnjarna in trgovina z usnjem — NOVO MESTO.

Pšenico in ječmen

prodaste najugodnejše pri tvrdki

Ivan Pestotnik & drug

Ljubljana, Resljeva cesta št. 3.

Kmečka hranilnica v Radovljici

reg zadruga z neomej. zavezo — OBREŠTUJE hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakega odbitka, vezane pa po 1% višje kot navadne. Za popolno varnost vlog jamčijo rezervni zakladi, lastne nepremičnine, posojila, dovoljevanja izključno na kmetijska posestva in neomejena zaveza združnih članov z vsem svojim premoženjem. Geslo bodi: Kmetijski denar v kmetijske hranilnice! 5420

Na novo o'vorjena manufakturna in konfekcijska trgovina!

Pozor, kmetje! Pozor, kmetice!

Ivanka Štrukelj preje Mijo Blaznik

Škofja Loka, Nunska ulica 96.

Trgovina z manufakturnim, konfekcijskim in galanterijskim blagom ter raznim perilom in kravatami po najnižjih cenah vsled otvoritve. Priprčajte se! Priprčajte se!

Težakovo hranilno in zdravilno OLJE za ŽIVINO — je najboljšo sredstvo za okrepitve zadržane živine, o čemur govori že več sto zahvalnih pisem. Naročite za poskušnjo vsaj eno ročko od 5 kg za Din 125.— pri tvrdki: M. TEŽAK, ZAGREB, Gunduličeva 13. 1162

Mostna tehtnica skoraj nova, se po zelo zmerni ceni prod. Nosi 3000 kg. — Poizvedbe pri Ivanu Štefančiču, Vižmarje, p. št. Vid nad Ljubljano. 6120

PRVI JESENSKI KROJNI TEČAJ

na Zasebnem Krojnem učilišču, Ljubljana, Stari trg 19 dne 1. septembra. Revnejšim tečaj cenije, nekaj se lahko plača z živili. Šiviljam in krojačem se brezplačno rekomandirajo mesta. — F. PO. TOČNIK, član internacionalne anglo francoske Krojne šole, odlikovan na internacionalni razstavi v Rimu z naslovom profesorja. 6124

Posestvo naprodaj. Posevka 23 mernikov, gozda 11½ oralov, polovica hrastovega, drugo bukov in gabrov les, 2 tretjini zrela za prodajo; krme je za 6 glav živine. Sadaži vrt je dal l. 1925. samo češpelj 65 mernikov, sadjevca do 10 veder. Cena posestva z vsem potrebnim novim gospodarskim orodjem (tudi nova tovarniško prešo) je 45.000 Din. — Pojasnila daje posestnica Rozalija Logar, Dolenje Ravno št. 4, pošta Sv. Križ pri Litiji. 6156

COSULICH - Linija - TRST

namenja, da vozi dne 21. septembra najmodernejše zgrajena, največja in najhitrejša ladja sveta z motornim pogonom „Saturnia“ 24.000 ton, 33.000 P.S. 21 milj hitrosti - v Južno Ameriko (vožnja Trst-Buenos-Ayres 15 dni). — Vozne liste prodaja:

Simon Kmetec,

Miklošičeva cesta št. 13, Ljubljana.

Slaba kupčija. Podlogar je imel smolo, da je ubil dragoceno vazo in tako ni imel para, ker mu je ostala le še ena enaka tej. Da bi ženo zopet razveselil je vsepovsod iskal, kje bi dobil kaj primerne, pa zaman. Nekega večera pa prihihi domov ves vesel ter že od daleč kliče: »Poglej, pogledaj, pa sem le dobil enako, tisoč dinarjev sem dal zanjo.«

Gospa Podlogarjeva je vazo ogledovala ter rekla: »Saj to je ona naša vaza. Ker sem uvidela, da ne boš nikjer dobil primerne, sem pa še to prodala za sedemdeset dinarjev.«

V nekem kraju je škof prišel v šolo ter stavil otrokom vprašanje: »Ako bi bili vsi dobri ljudje na svetu beli in vsi hudobni črni, kakšne barve bi bila ti?« — Deklica je vstala ter nekaj časa premišljala, nato pa odgovorila: »Pisana.«

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švl.

„Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v voženju brezplačno.

Večletna garancija.

Zdravje je največje bogastvo!

Kdor je malokrvni, kdor je bled, kdor ima slabe živce in vsled tega pomanjkanje spanja in pogosti glavobol. Kdor nima tekat, kdor boleha na pljučih, kdor je malarient, kdor bo „ENERGIN“ a uporabo „Energina“ železnatega kina vina prav gotovo dobe zdravo in rdečo barvo, pridobili bodo na teži telesa in postali odporni proti vsem boleznim.

Naslov za poštna naročila: Laboratorij „ALGA“, Sušak 12. S poštno vred 3 velike steklenice za 128 Din, 6 velikih steklenic za 248 Din in 1 mala zastoj. — V ceni je računana poština, zaboj in zavojuina.

JAVNA ZAHVALA.

P. n. LABORATORIJ „ALGA“, SUŠAK 12.

Prejela sem v redu pošiljatev, ki sem jo naročila pred par dnevi pri Vas, pa vam moram javiti, da so vsi, ki sem jim izročila zdravilo „ENERGIN“, železnato kina vino, javili mi že po par tednih, da opazajo kako dobro jim da in da so takoj dobili izborni tek. Že sedaj so vsi uverjeni, da jim bo to zdravilo povzročilo zdravo in močno kri in boljše odpornost.

Spoštovanjem JULIJA KOSEK.

Crna, 10. nov. 1926.